RIGO Research en Advies
Woon- werk- en leefomgeving
www.rigo.nl

Foto van de wijken 2014

Provincie Limburg

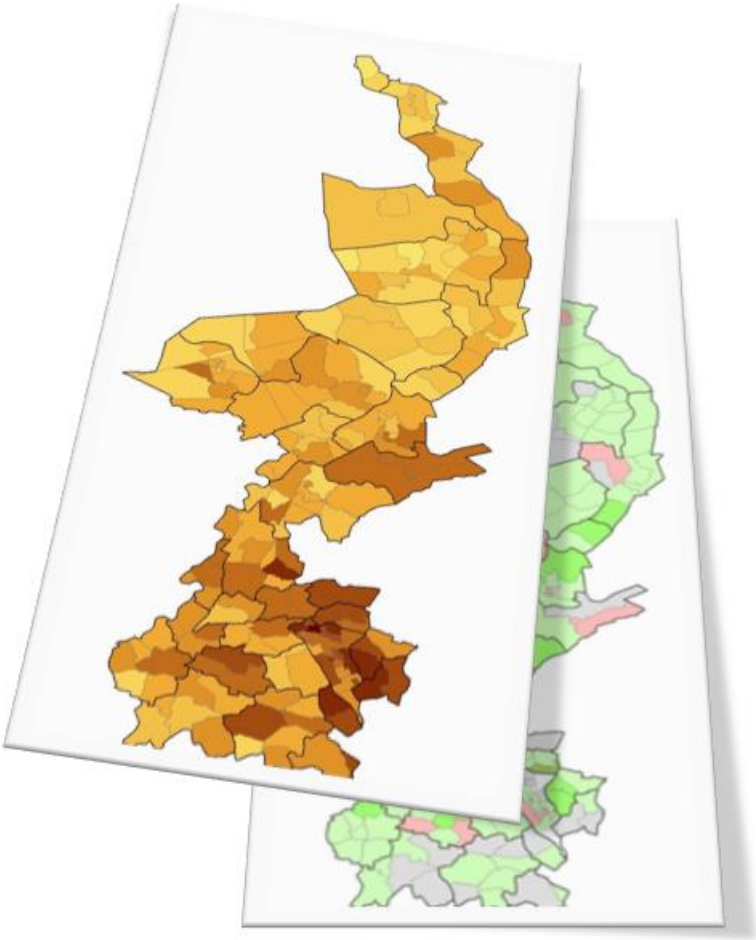

RIGO Research en Advies
Woon- werk- en leefomgeving
www.rigo.nl

Foto van de wijken

Provincie Limburg

Opdrachtgever

Provincie Limburg

Contactpersoon provincie:

W.H.J. (Wendy) Robben

Wonen en Leefomgeving

043 3897714 whj.robben@prvlimburg.nl

Uitvoering

RIGO Research & Advies

Contactpersoon

J.A. (Hans) van der Reijden

0619681111 hans.vander.reijden@rigo.nl

Auteurs

Hans van der Reijden

René Schulenberg

Uitgave

10 december 2014

Rapportnummer

P28850

RIGO Research en Advies BV · De Ruyterkade 112 · 1011 AB Amsterdam

Telefoon 020 522 11 11 · Fax 020 627 68 40 · E-mail info@rigo.nl · www.rigo.nl

Inhoud

Hoofdstuk 1	**Inleiding**	**1**
Hoofdstuk 2	**Indicatoren en uitkomsten 2014**	**3**
2.1	Uitgangspunten bij de opzet van de 'Foto van de wijken'	3
2.2	Beschrijving indicatoren en uitkomsten 2014 voor de 'Foto van de wijken'	5
Hoofdstuk 3	**Eindscore 2014**	**15**
3.1	Methode	15
3.2	Themascore uitkomsten rangorde	16
3.3	De eindscore 2014	18
Hoofdstuk 4	**Ontwikkeling 2010 – 2014**	**21**
4.1	Ontwikkeling 2010-2014 per indicator	22
4.2	Themascore Ontwikkeling (uitkomsten rangorde)	29
4.3	Eindscore ontwikkeling 2010-2014	32
Bijlage 1	**Format data**	**35**
Bijlage 2	**Legenda (wijknamen)**	**37**

Hoofdstuk 1

Inleiding

Een van de instrumenten om het woonbeleid in Limburg vorm te geven is herstructurering van de woonomgeving. Het is van belang een duidelijke provinciale visie te hebben op de herstructureringsaanpak. Daartoe is ook inzicht nodig in de herstructureringsopgave voor de komende 10 à 15 jaar voor de hele provincie Limburg.

Om de herstructureringsopgave inzichtelijk te maken is de provincie in 2010 het project 'Foto van de wijken' gestart. Dit monitoringsinstrument draagt bij aan het verkrijgen van een duidelijke provinciale visie op de herstructureringsaanpak.

Doel van de meting is te fungeren als leverancier van basisgegevens. Het gaat hier om een indicatie over de stand van zaken in de wijken op provinciaal niveau op basis van provinciedekkende en vergelijkbare gegevens. In dit rapport gaan we zoveel mogelijk uit van de situatie in 2014 en daarnaast kijken we naar de ontwikkeling tussen 2010 en 2014.

Leeswijzer

Het voor u liggende instrument 'Foto van de wijken' is opgebouwd uit verschillende indicatoren. In hoofdstuk 2 van deze notitie wordt verslag gedaan van de keuze van indicatoren en een weergave van de uitkomsten voor 2014 per indicator. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op samengestelde themascores en een eindscore (rangorde) voor alle wijken in de provincie.

In Hoofdstuk 4 'Ontwikkeling' geven we de verschillen met de voorgaande meting aan.

In deze rapportage zijn kaartbeelden opgenomen met uitkomsten per wijk. Het gaat hier om de wijkindeling van het CBS. In de laatste bijlage is de ligging en de naam van de wijken weergegeven.

Hoofdstuk 2

Indicatoren en uitkomsten 2014

2.1 Uitgangspunten bij de opzet van de 'Foto van de wijken'

De 'Foto van de wijken' is een monitor waarbij aan de hand van basisgegevens inzicht kan worden gegeven in het thema herstructurering. Het gaat om het verkrijgen van een beeld van de stand van zaken in de gehele provincie op wijkniveau. Het begrip herstructurering wordt hier in brede zin geoperationaliseerd waarbij de volgende thema's van belang worden geacht:

- Wonen
- Leefbaarheid
- Sociaal-economisch
- Veiligheid
- Demografie/bevolking

Wat is de 'Foto van de wijken' wel en wat niet

Alvorens in te gaan op de opzet en operationalisering is het van belang te vermelden dat de 'Foto van de wijken' niet tot doel heeft om voor bovengenoemde thema's alle specifieke knelpunten in de Limburgse wijken in beeld te brengen. Het doel van deze monitor is juist om op provinciaal niveau een eerste signaleringsfunctie te bieden. Meer specifieke informatie over (dreigende) problemen in wijken zal op een lager schaalniveau verzameld, geanalyseerd en geïnterpreteerd dienen te worden. Zo zal de 'Foto van de wijken' wel een beeld geven van de globale verschillen tussen wijken als het gaat om bijvoorbeeld veiligheid, maar niet een database zijn waar bijvoorbeeld het exacte aantal inbraken in kan worden nagezocht.

Selectie indicatoren

In de eerste stap van het proces is tijdens de opzet in 2010 is een selectie gemaakt van de belangrijkste indicatoren voor de 'Foto van de wijken'. Deze selectie is destijds - in afstemming met het projectteam – gemaakt. Hierbij speelden volgende aandachtspunten:

1. Het aantal indicatoren moet beperkt blijven (dus: zoveel mogelijk elkaar aanvullende en zo min mogelijk elkaar overlappende indicatoren).
2. De indicatoren moeten voldoende zeggingskracht per thema hebben (dus: een zo goed mogelijk beeld per thema).
3. De indicatoren en met name de combinatie van de verschillende indicatoren dienen te leiden tot voldoende onderscheidend vermogen tussen de wijken.
4. Herhaalbaar in de tijd (dus: indicatoren waarvan bekend is dat ze ook periodiek en op dezelfde manier worden gemeten).
5. De beschikbaarheid van de wijkgegevens voor het tot stand brengen van een provincie-dekkend beeld.

Is samenspraak met het projectteam is een keuze gemaakt voor de uiteindelijke indicatoren voor de 'Foto van de wijken' (tabel 1). In de volgende paragraaf wordt de keuze voor deze indicatoren en gebruikte bronnen nader toegelicht te samen met de uitkomsten.

tabel 1 Gebruikte indicatoren en bronnen

Indicator	Nadere toelichting	Onderzoek/monitor	Jaar *
Wonen			
1. Leegstand	Absoluut, leegstandsduur en soort	Woonmonitor[1+4]	2013
2. WOZ-waarde	Per type woning	Woonmonitor[1]	2013
3. Kwetsbare voorraad	Kleine en relatief oude woningen	BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen)	2014
4. Woningoverschot	Overschot of tekort aan woningen ten opzichte van aantal huishoudens	Prognef[1] Woonmonitor	2014 2013
Leefbaarheid			
5. Leefbaarheidsscore	Samengestelde indicator	Leefbaarometer RIGO/ATLAS	2012
Sociaaleconomische index			
6. Inkomen	Gedifferentieerd naar inkomensgroepen (minimum, tot 2x modaal, >2x modaal)	Bisnode Nederland; GeoMarktprofiel	2014
7. Opleidingsniveau	Opleidingsniveau	Bisnode Nederland; GeoMarktprofiel	2014
8. Arbeidsparticipatie	Potentiele beroepsbevolking, werkloosheidspercentage	CBS	2013
Veiligheid			
9. Score overlast en veiligheid	Samengesteld uit: `schoon, heel en veilig', overlast in de buurt en onveiligheidsgevoelens	Leefbaarometer	2012
Demografie			
10. Vergrijzing	Groep 75 jaar en ouder	Prognef (prognose) [1]	2014
11. Ontgroening	Groep 15-30 jaar	Prognef (prognose) [1]	2014

*Het jaar (per 1 januari) waar de gegevens betrekking op hebben of, in het geval van een prognose, het jaar waarin de prognose is opgesteld.

[1] E,til BV, Maastricht

[2] CBS, Den Haag/Heerlen

[3] RIGO Research & Advies, Amsterdam

[4] Aanvullende analyse Leegstand gemeente Maastricht, E,til 2014

2.2 Beschrijving indicatoren en uitkomsten 2014 voor de 'Foto van de wijken'

2.2.1 Woningvoorraad

De volgende thema's komen hier aan de orde: leegstand, de WOZ-waarde, kleine en oude woningen en de discrepantie vraag en aanbod.

Leegstand

Leegstand is een goede indicator wanneer het gaat om het thema herstructurering. Meer of minder leegstand geeft doorgaans een goede indicatie of er aanleiding is voor herstructurering. Leegstand is beschikbaar per woningtype in de provinciale woonmonitor. Voor de 'Foto van de wijken' hebben we gekozen om de totale leegstand in een wijk mee te nemen als indicator.

Leegstand	*WOZ-waarde tussenwoning*
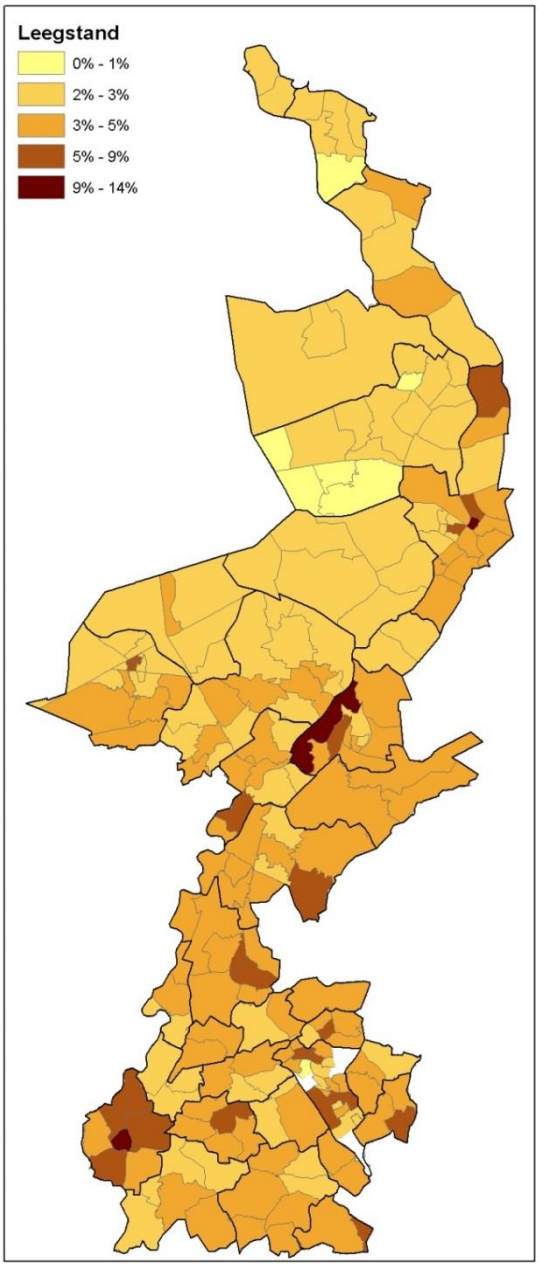	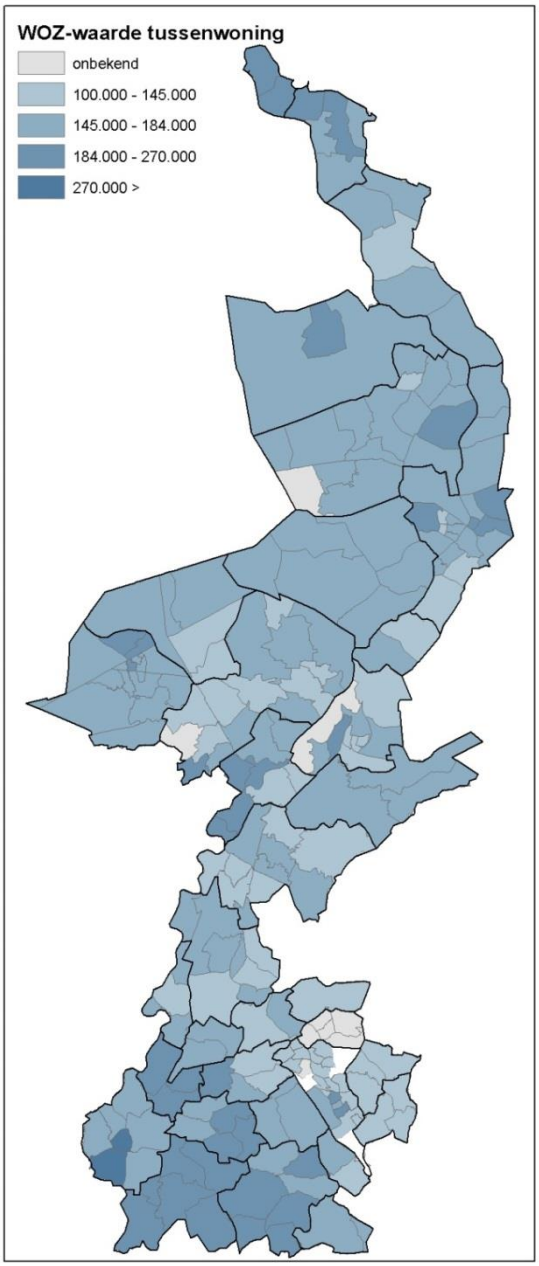

WOZ-waarde

De WOZ-waarde is in de provinciale woonmonitor bekend per woningtype (zie kaart vorige pagina). Een gemiddeld hoge of lage WOZ in een wijk is op zichzelf niet zomaar een indicatie die direct iets zegt over herstructurering. Het verschil met andere locaties is echter wel van belang. Een hogere waarde zegt iets over de marktwaarde/waardering van de locatie ten opzichte van andere. Ook geldt dat hoe hoger deze is des te meer investeringspotentieel er is in de wijk. Van belang is dat de WOZ-waarde tussen wijken dan wel goed te vergelijken moet zijn. Een wijk met veel grote woningen (en een grote tuin) zal een hogere gemiddelde waarde hebben dan een wijk met veel appartementen. Aan de hand van de beschikbare data is het niet mogelijk om bijvoorbeeld de WOZ-waarde per m^2 woonoppervlak te berekenen, om zo vergelijkbare gegevens te maken . Wel is de WOZ-waarde per woningtype in de woonmonitor opgenomen. We vergelijken daarom de gemiddelde WOZ-waarde van alleen de tussenwoningen in de verschillende wijken. Alleen bij dit woningtype is er sprake van een redelijke mate van vergelijkbaarheid als het gaat om woonoppervlak en omvang van de tuin.

Eengezinswoning klein (aandeel van voorraad)	*Appartementen klein (aandeel van voorraad)*
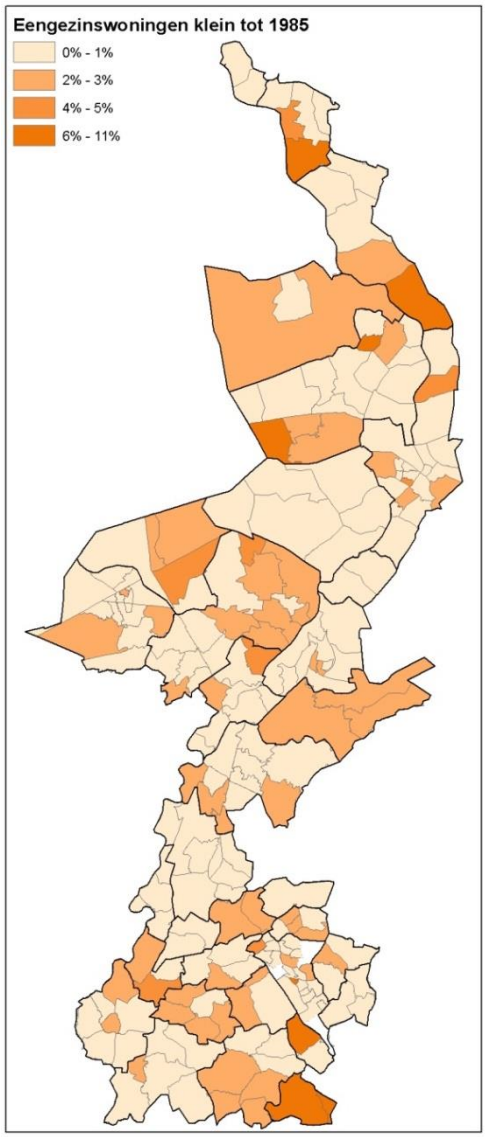	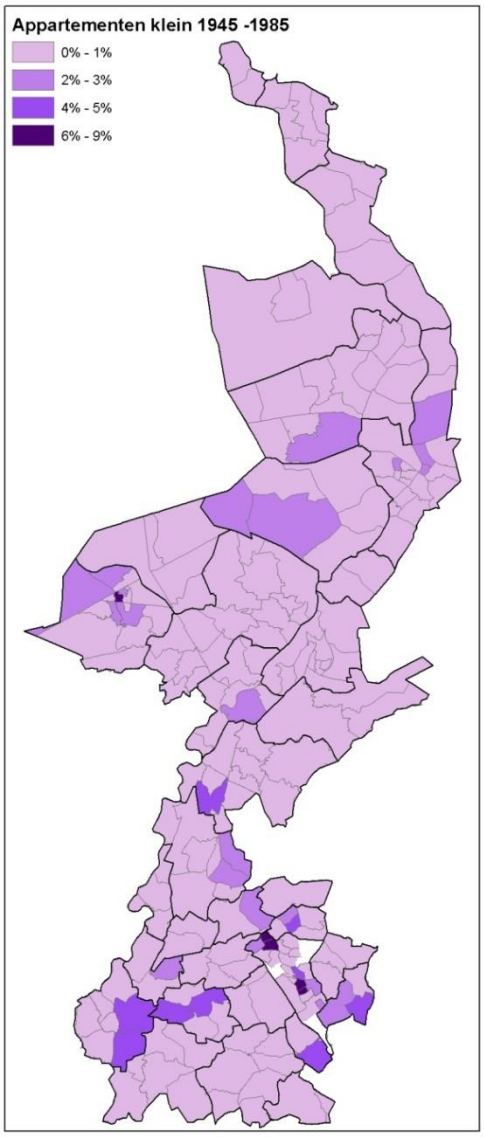

Indicator kwetsbaarheid woningvoorraad

Voor de fysieke kwetsbaarheid van de voorraad is een indicator opgenomen welke iets zegt over de kans op een verouderde voorraad (zie de twee kaarten op de vorige pagina). Dit is geoperationaliseerd aan de hand van *oude kleine woningen*. Uiteraard zijn er veel woningkenmerken zoals de bouwkundige staat welke iets over veroudering kunnen zeggen. De beschikbare provinciedekkende databestanden geven hier echter onvoldoende informatie over. Daarom is gezocht naar een methode om op basis van bestaande bronnen toch een indicatie te geven over een verouderde kwetsbare voorraad.

Er is gebruikgemaakt van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Hieruit is het bouwjaar en het woonoppervlak van de woning af te leiden. Als relatief kleine woningen hebben we gekozen voor appartementen kleiner dan 45 m2 en eengezinswoningen kleiner dan 80 m2. Dit zijn woningtypen die bij een ruimer woningaanbod eerder in aanmerking komen voor herstructurering.

Daarnaast gaan we ervan uit dat woningen gebouwd na 1985, gelet op de bouwkundige staat (o.a. isolatie), een kleinere kans hebben om voor herstructurering in aanmerking te komen. Bij vooroorlogse kleine appartementen maken we ook een uitzondering. Deze tellen we niet mee gezien de mogelijkheid dat het gaat om woningen in de historische binnensteden welke doorgaans minder kans hebben in aanmerking te komen voor herstructurering en gewild zijn. Opgemerkt dient te worden dat we het hier evenals bij de andere thema's slechts hebben over een indicatie. De indicator geeft een kans aan op een verouderde voorraad. De indicator heeft niet als doel om een uitspraak te doen over de omvang van bijvoorbeeld de te slopen woningvoorraad.

Discrepantie vraag en aanbod; kwantitatief

In het instrument is ook een indicator opgenomen die enig beeld geeft van de discrepantie tussen het bestaande woningaanbod en de woningvraag in de wijk (zie kaart volgende pagina). Het gaat dan - gelet op de doelstelling van de nulmeting - vooral om de situatie wanneer in 2025 de woningbehoefte kleiner is dan het huidige aanbod. Hiermee hebben we een indicator die het gevaar van toekomstige leegstand aangeeft. Maar dat niet alleen. Herstructurering in dergelijke gebieden zal zich in mindere mate kunnen richten op de bouw van nieuwe woningen. Althans wanneer we uitgaan van een niet al te grote impact van gemeentelijk beleid om huishoudens van buiten de gemeentegrenzen aan te trekken.

Bij de constructie van deze indicator maken we gebruik van de toekomstige woningvoorraadbehoefte die gebaseerd is op de gegevens van E,til. Deze zetten we af tegen het huidige woningaanbod.(zie figuur volgende pagina). De discrepantie (verschil) tussen beide is dus het verwachte woningoverschot bij ongewijzigd beleid.

Opmerking: Deze indicator dient niet verward te worden met de recent toegevoegde indicator "transformatieopgave" aan de woonmonitor Limburg.

Mogelijk woningoverschot (en tekort) in 2025
(als percentage van de huidige voorraad; 2014)

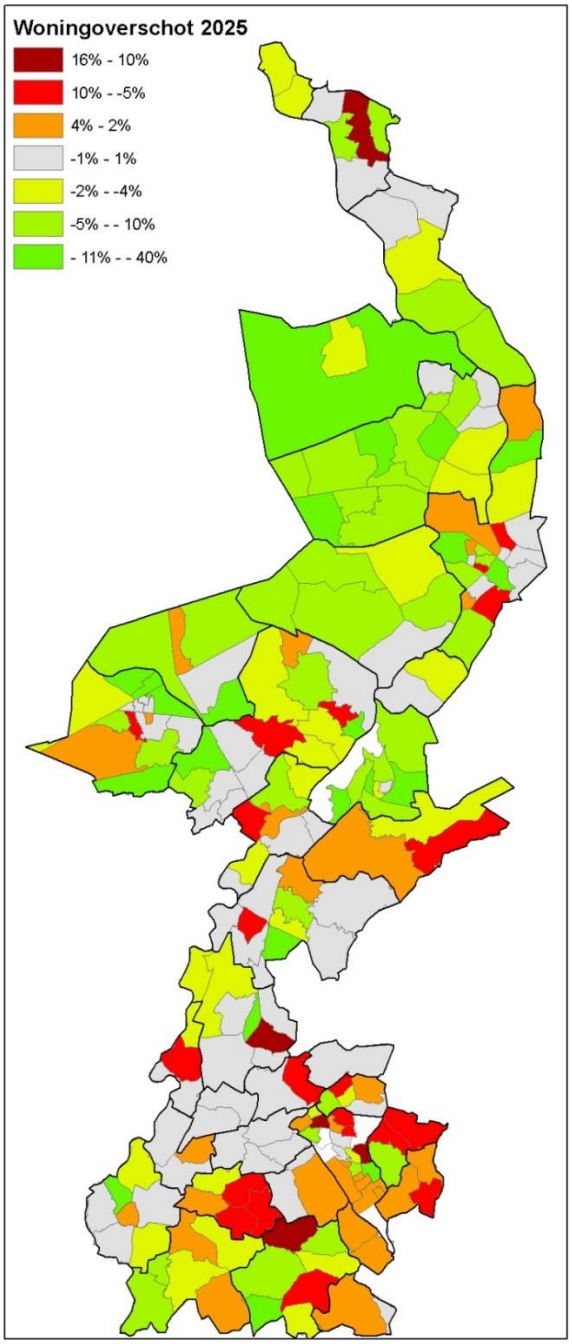

2.2.2 Leefbaarheid

Om de leefbaarheid in de Limburgse wijken te beoordelen is gebruikgemaakt van de Leefbaarometer. De Leefbaarometer geeft op het laagste schaalniveau (zespositionele postcodegebieden) de leefbaarheid in de directe woonomgeving weer (zie ook www.leefbarometer.nl). Deze leefbaarheidsindicator werkt vooral goed op laag schaalniveau. Binnen wijken en buurten zijn bijvoorbeeld precies de sterke en minder sterke leefbaarheidsgebieden te identificeren. Op het niveau van wijken en buurten is het onderscheidingsvermogen beperkt omdat gemiddeld op dat niveau al snel een meerderheid van de bewoners positief is over de leefbaarheid van zijn of haar directe woonomgeving.

Leefbaarheid (aandeel inwoners per wijk woonachtig in een straat met slechte tot en met matig positieve leefbaarheid)

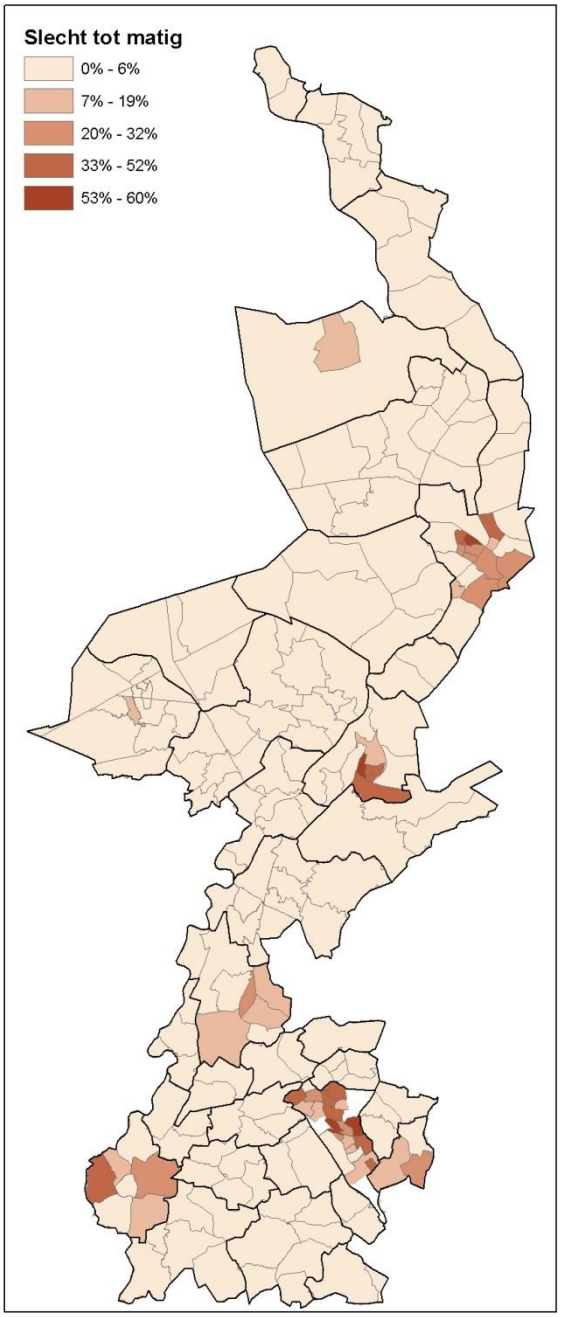

Leefbaarheid (aandeel inwoners per wijk woonachtig in een straat met zeer en uiterst positieve leefbaarheid)

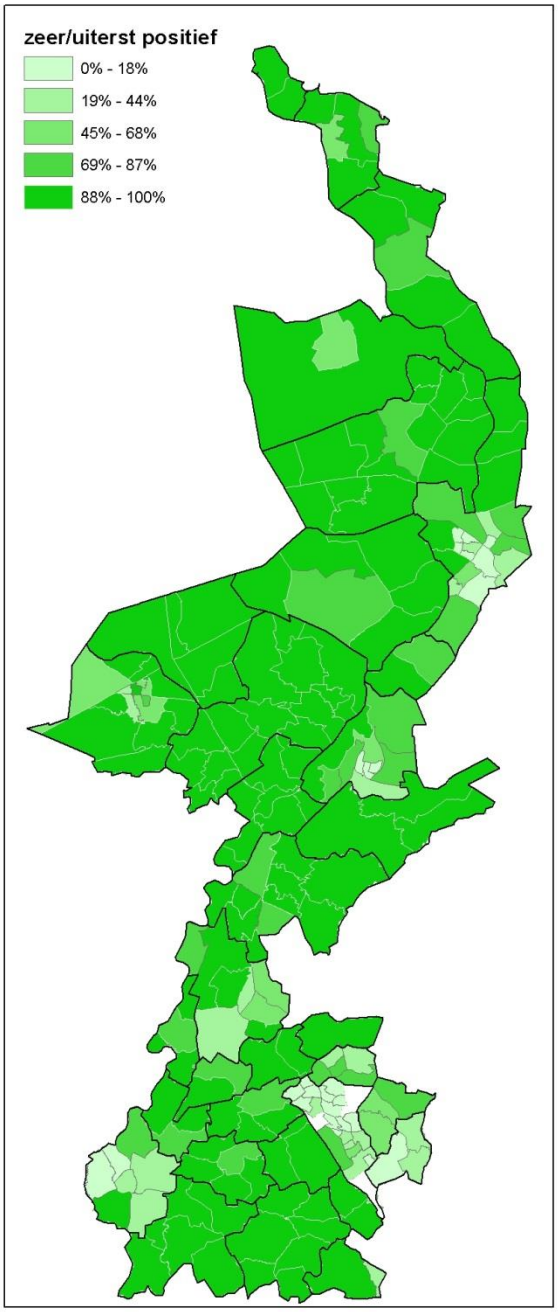

In de 'Foto van de wijken' wordt gebruik gemaakt van twee afgeleide indicatoren. Ten eerste gaat het hier om het aandeel bewoners in een wijk dat woont in een straat met een zeer negatieve tot en met matig positieve leefbaarheid. Hierdoor wordt inzichtelijk gemaakt of een deel van de wijk te maken heeft met leefbaarheidsproblemen of mindere leefbaarheid. Leefbaarheidsproblemen in een aantal straten kunnen immers aanleiding geven tot ingrijpen. Door deze aanpak worden de gebieden met een mindere leefbaarheid niet aan het zicht onttrokken, in tegenstelling tot wanneer de gemiddelde leefbaarheid berekend zou zijn. Ten tweede kijken we naar het aandeel bewoners per wijk dat woont in een straat dat juist zeer positief is over de leefbaarheid. Dit doen we om te voorkomen dat wijken waar weinig leefbaarheidsproblemen aanwezig zijn alle even hoog zouden scoren. Later in Hoofdstuk 3 komt de gecombineerde themascore Leefbaarheid aan de orde. Dit is een combinatie van beide verdelingen.

2.2.3 Veiligheid

Voor de indicator veiligheid is gebruikgemaakt van de dataset die ten grondslag ligt aan de Leefbaarometer. Het gaat hier om de dimensiescore veiligheid. Deze is gebaseerd op registraties met betrekking tot overlast, vernielingen, verstoringen openbare orde, geweldsmisdrijven en diefstal uit auto's (bron o.a. Veiligheidsmonitor van het CBS). Net als bij de leefbaarheidsscore zegt de gemiddelde wijkscore niet alles. Er is gekozen voor een afgeleide indicator die het aandeel inwoners per wijk weergeeft dat woont in een straat waar sprake is van een relatief mindere veiligheidssituatie. Er is geen objectieve grens wanneer een bepaalde veiligheid als goed of slecht te beschouwen is. Voor deze indicator is de veiligheidssituatie in heel Nederland in percentielen ingedeeld. Een straat wordt als relatief onveilig beschouwd als deze tot de dertig procent Nederlandse straten behoort die het minst veilig zijn. De indicator geeft daarmee een indicatie of er veiligheidsproblemen in de wijk zijn.

Over het geheel bezien is er de laatste jaren sprake van een afname van de onveiligheid die overeenkomt met de landelijke trend. Deze is vooral in de dorpen en kleine kernen waarneembaar. Hierdoor vallen deze wijken nu voor een groot deel in de meest gunstige klasse (zie verder Hoofdstuk 4 ontwikkelingen).

Veiligheid (aandeel inwoners in een relatief onveilige straat)

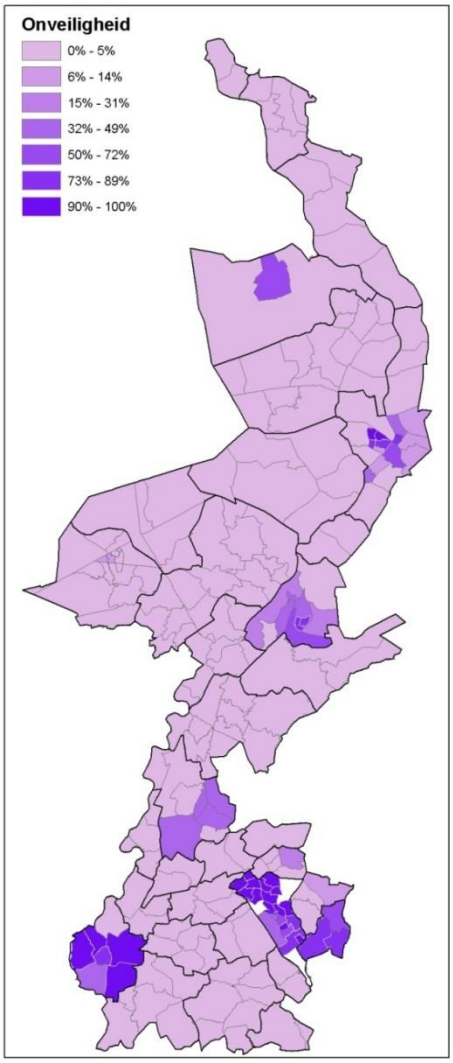

2.2.4 Sociaaleconomische situatie

Om de sociaaleconomische situatie in de wijken in beeld te brengen is gebruikgemaakt van een drietal indicatoren: inkomen, opleidingsniveau en arbeidsparticipatie.

Inkomen

De inkomenspositie is meegenomen als indicator.

Hierbij is gekozen voor het aandeel huishoudens met een minimum inkomen per wijk.

Er is geen provinciedekkende registratie van het inkomen per wijk beschikbaar bij de provincie. Inkomen wordt wel bijgehouden door het CBS (op basis van gegevens van de belastingdienst). Het nadeel van deze bron is de actualiteit en het feit dat in de standaardgegevens van het CBS inkomen in percentielen wordt weergegeven. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven hoeveel huishoudens behoren tot de veertig procent laagste inkomens in Nederland. Aangezien de grens van die veertig procent inkomens jaarlijks verandert zou je een situatie kunnen krijgen dat door een inkomensverbetering in de rest van het land de inkomenssituatie in Limburg lijkt te verminderen (t.o.v. landelijk gemiddelde), maar dat deze in werkelijkheid gelijk blijft. Om een goede ontwikkeling in beeld te brengen moet met vaste grenzen gewerkt worden.

Een alternatieve bron is het Geomarktprofiel van Bisnode Nederland. Op basis van registraties en grootschalige steekproeven brengt het Bisnode onder meer de sociaaleconomische situatie van de bevolking inzichtelijk. RIGO heeft met hulp van het bureau Bridgis gegevens voor Limburg op wijkniveau samengesteld op basis van deze Bisnode-gegevens. Het gaat hier om gegevens die oorspronkelijk op zespositiepostcodeniveau beschikbaar zijn. Deze gegevens zijn voor deze nulmeting geaggregeerd naar de CBS-wijkindeling 2014.

Minimum inkomen (aandeel inwoners per wijk)

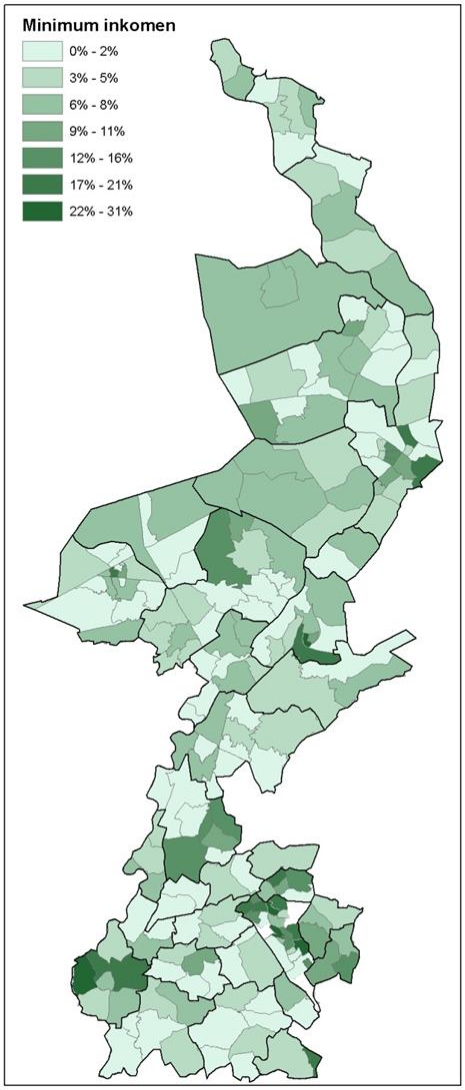

Opleidingsniveau

Voor opleidingsniveau is het aandeel huishoudens met een lage opleiding per wijk opgenomen in de monitor. Het CBS houdt deze gegevens niet bij op wijkniveau. Hier geldt dat - evenals voor inkomen – gebruik is gemaakt van het Geomarktprofiel van Bisnode Nederland. Op basis van enquêtes geven zij een indicatie van het aandeel laagopgeleiden per wijk.

Arbeidsparticipatie

Het gaat hier om het aantal huishoudens in de bijstand of WW als aandeel van de beroepsbevolking. De gegevens zijn direct afgeleid van het CBS.

Lage opleiding (aandeel huishoudens)

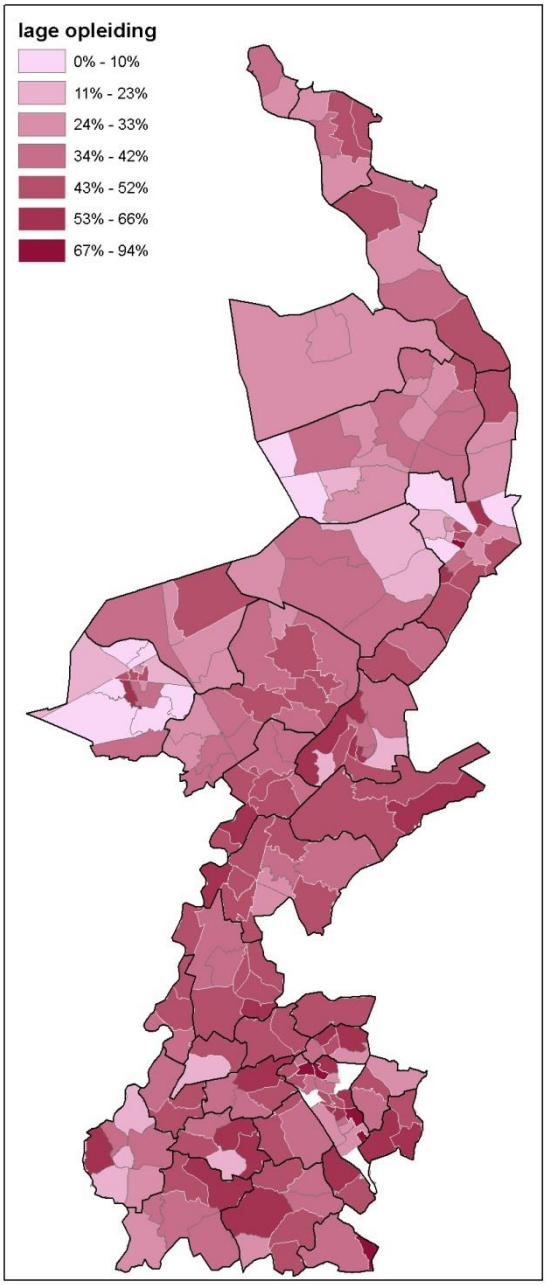

Aandeel bijstand/ WW van beroepsbevolking

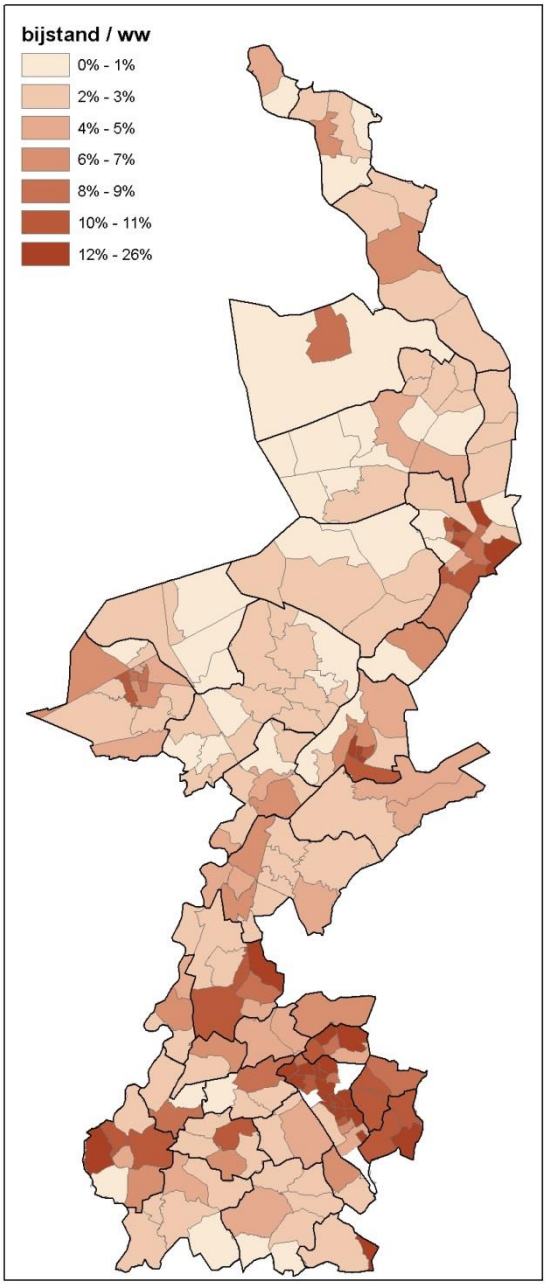

2.2.5 Demografie

De demografische gegevens zijn door ons gebruikt om twee indicatoren te construeren die van belang zijn voor deze monitor, te weten vergrijzing en ontgroening.

Vergrijzing: Om de vergrijzing in beeld te brengen is gekeken naar de toename (of afname) van het aandeel 75-plussers tussen 2014 en 2025 in de prognoses van E,til. Het gaat hier om de verandering van het aandeel van deze groep binnen de totale bevolking in procentpunten.

Ontgroening: Om de ontgroening in beeld te brengen is gekeken naar de afname (of toename) van het aandeel bewoners in de leeftijdscategorie 15 tot 30 jaar. Deze groep is gekozen omdat dit een belangrijke groep is binnen de woningmarkt. Het gaat in veel gevallen om starters die in potentie een woning zullen willen gaan huren of kopen. Een afname van deze groep kan als negatief gezien worden voor herstructureringspotenties.

Vergrijzing tot 2025 (aandeel 75-plussers)	*Ontgroening tot 2025 (aandeel 15 tot 30 jaar*
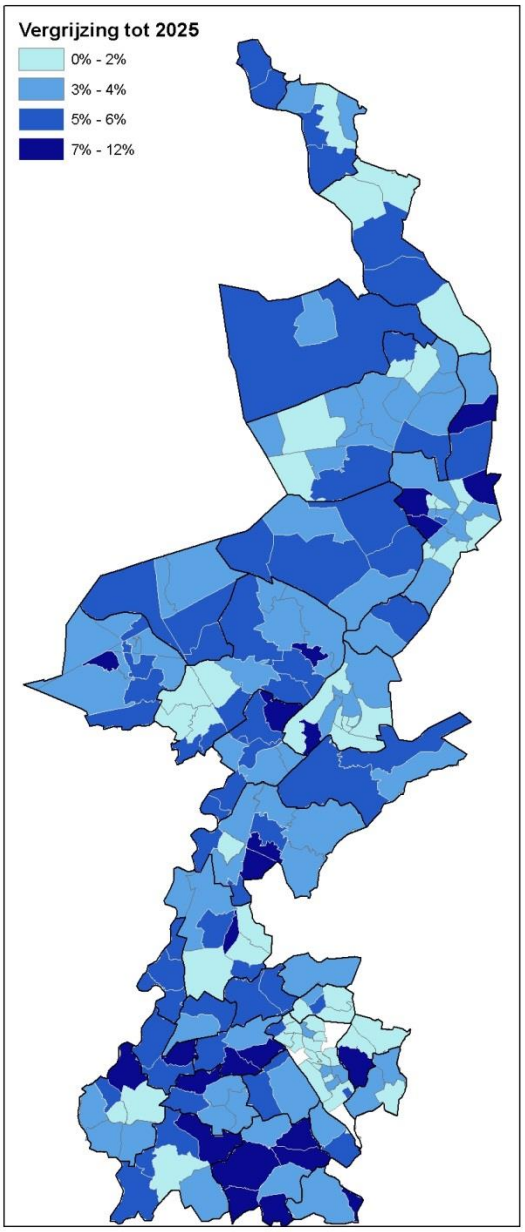	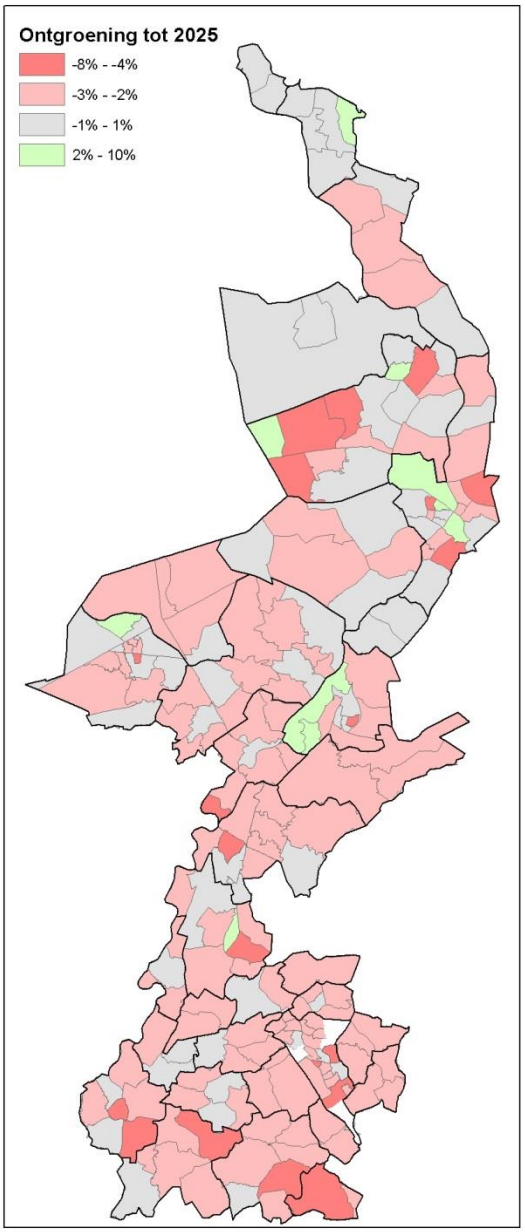

Hoofdstuk 3

Eindscore 2014

In het vorige hoofdstuk zijn de indicatoren geselecteerd op basis waarvan de 'Foto van de wijken' wordt gemaakt. In dit hoofdstuk worden deze indicatoren samengevoegd tot een vijftal themascores en een gewogen eindscore voor alle wijken in de provincie.

3.1 Methode

De eerste stap is om de objectieve indicatoren zodanig te bewerken dat er een rangorde gemaakt kan worden om de verschillen tussen de wijken te laten zien. We maken hier steeds gebruik van het Limburgs gemiddelde als referentie. Het gaat dus om de relatieve positie ten opzichte van het gemiddelde in Limburg. De scores zijn gedefinieerd op zogenaamde 10 procent groepen. De grenzen geven de verdeling van de indicator in tien groepen van gelijke omvang weer. De tien procent wijken met de laagste waarden vallen in het de eerste groep en de tien procent hoogste waarden vallen in het tiende groep. Hierbij is er rekening mee gehouden dat een 1 altijd een indicatie voor de hoogste herstructureringsopgave impliceert. Bijvoorbeeld het laagste aandeel lager opgeleiden krijgt dus een tien. We maken hier gebruik van exact dezelfde grenzen zoals gebruikt in de nulmeting uit 2010 om de vergelijkingen goed mogelijk te maken.

Ondanks dat de scores van nul tot tien lopen, zijn de scores nadrukkelijk geen rapportcijfer, maar geven ze de positie ten opzichte van het provinciaal gemiddelde weer.

Vervolgens is per thema een samengestelde themascore gemaakt. Deze tussenstap vinden wij van belang om ook per thema inzicht te geven hoe de wijk er ten opzichte van de andere wijken voor staat. Tevens is een themascore ook van belang bij een weging waarbij een specifiek thema meer of minder van belang word geacht. Zie ook paragraaf 3.3.

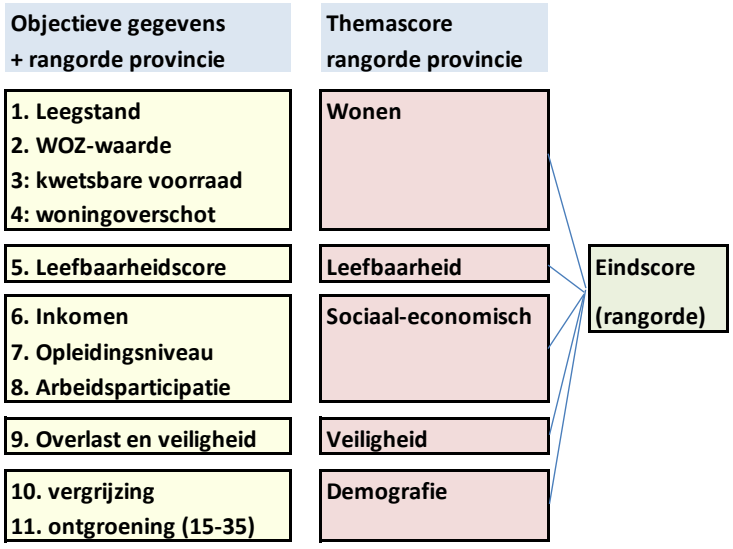

3.2 Themascore uitkomsten rangorde

De uitkomsten zijn weergegeven in kaartbeelden. Er is ook een databestand beschikbaar met daarin voor iedere wijk per indicator de waarde, per thema de index en de eindscore.

1 = slechte score (prioriteit hoog);

10 = goede score (prioriteit laag)

Totaalscore thema Woningvoorraad

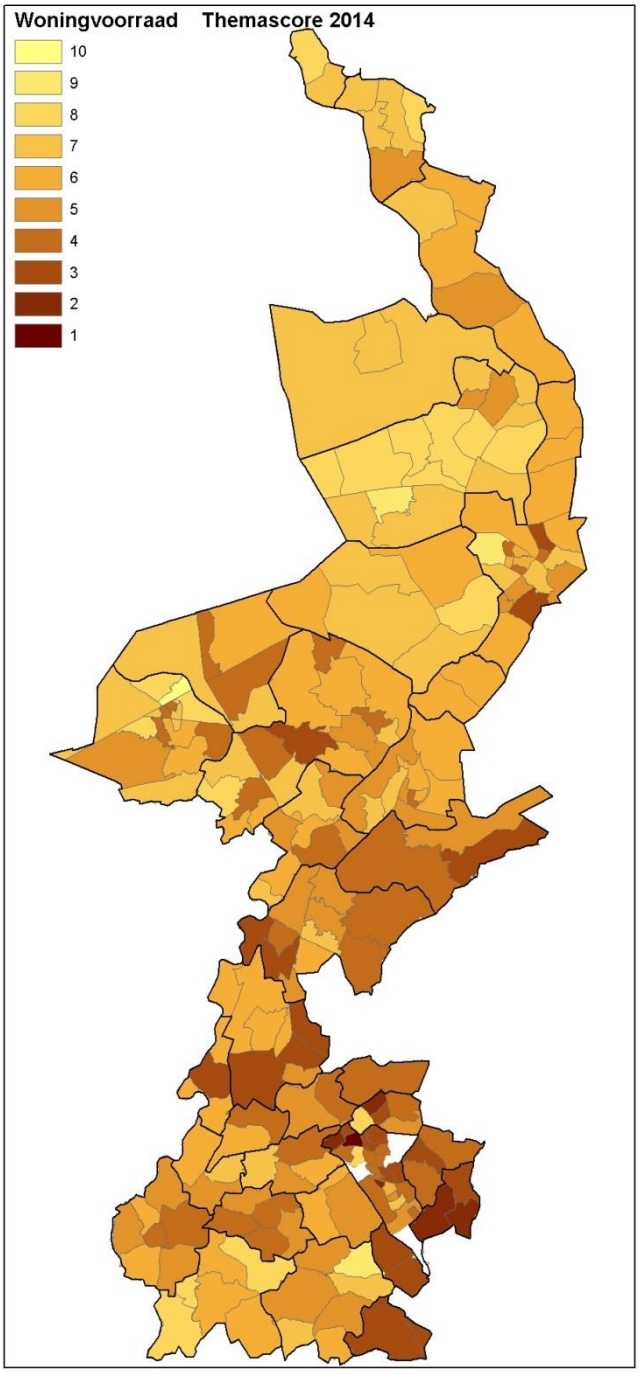

Totaalscore thema Leefbaarheid

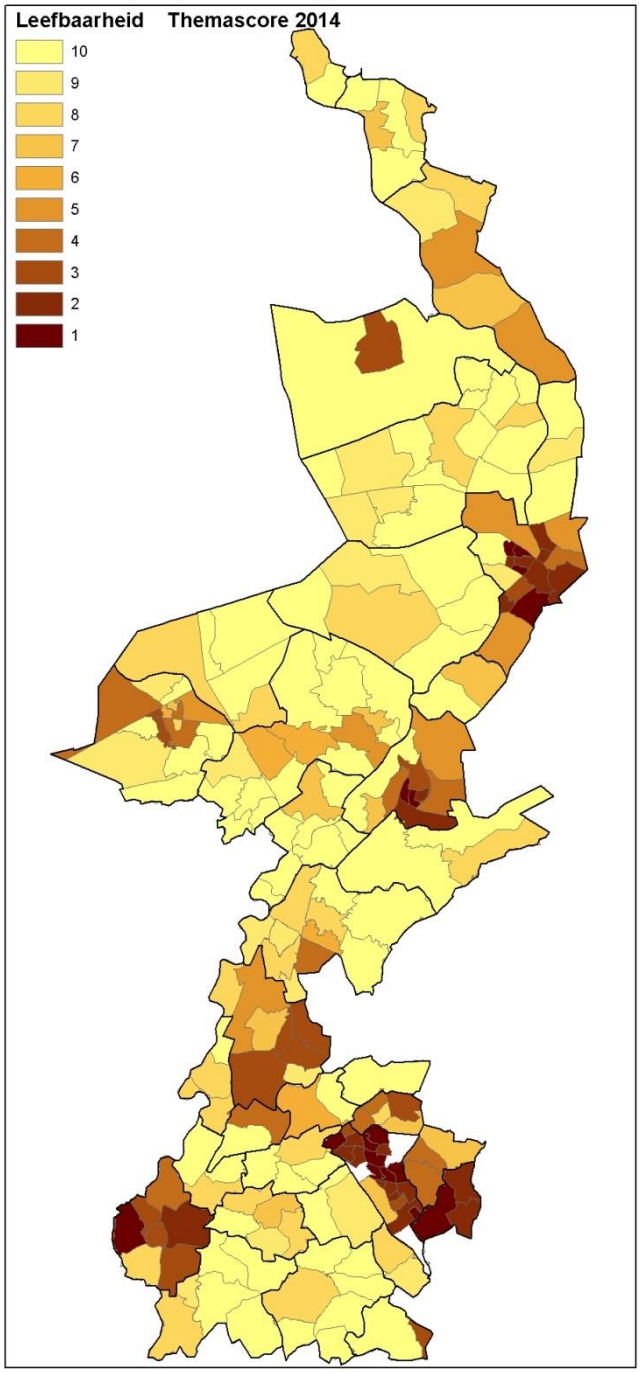

Totaalscore thema Sociaal economisch	*Totaalscore thema Demografie*
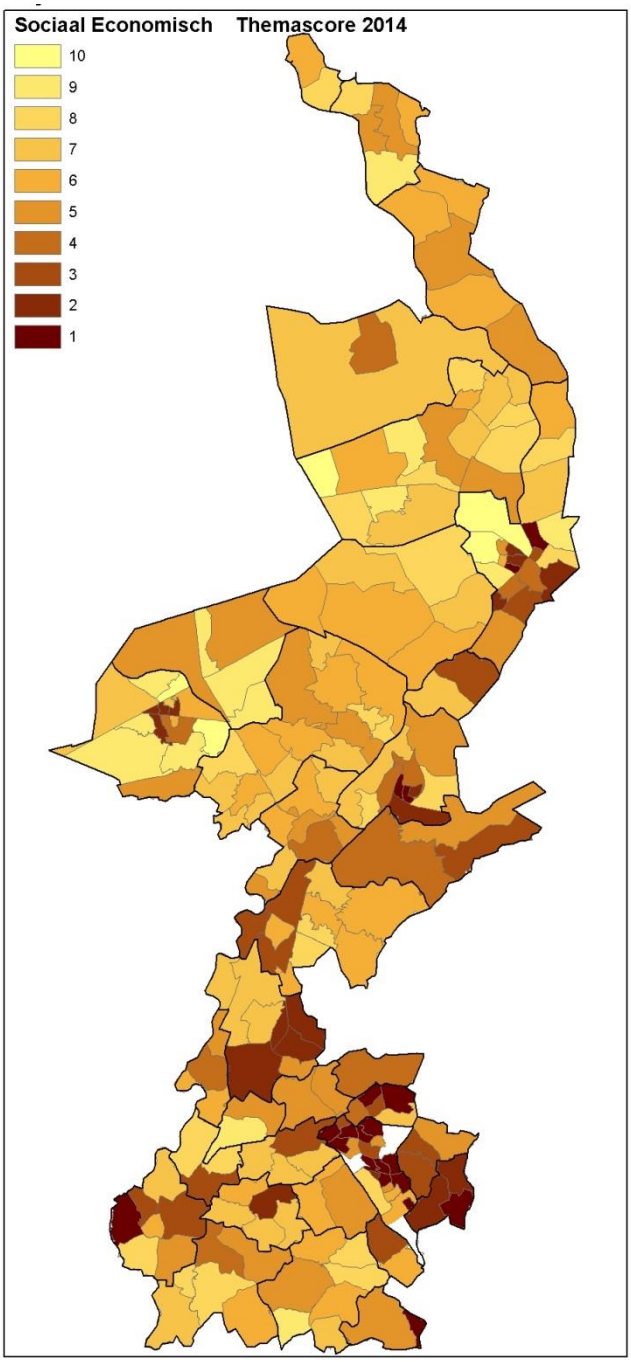	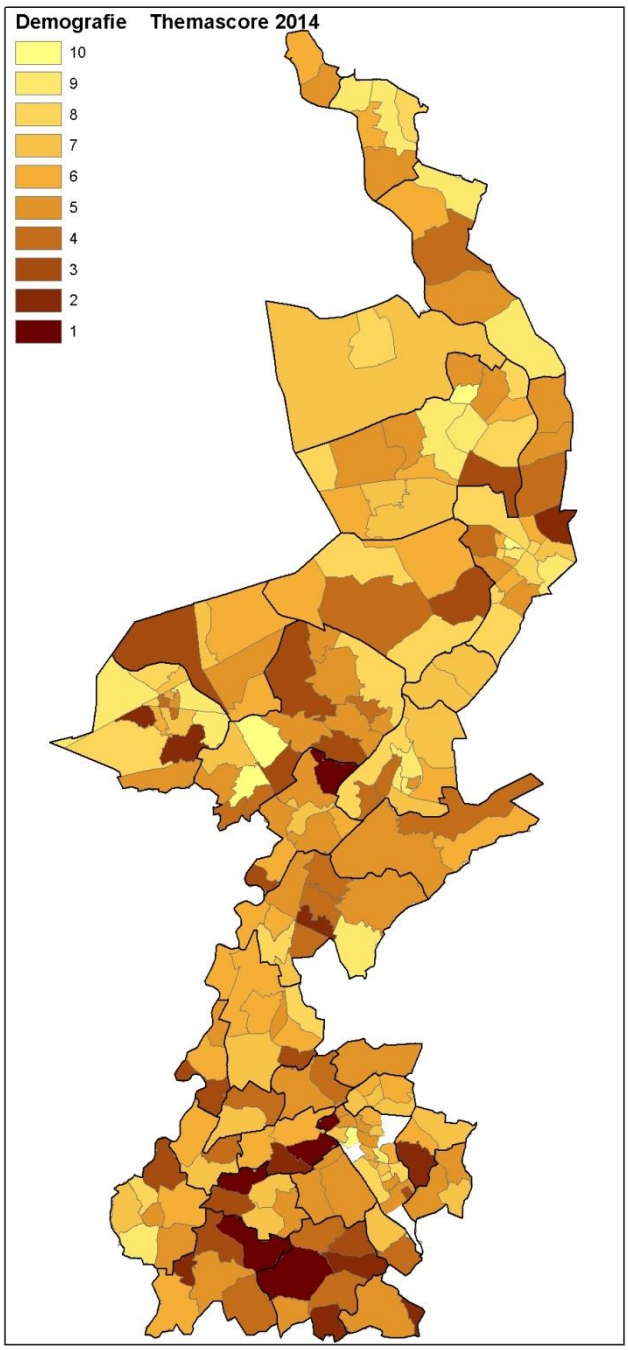

Totaalscore thema Veiligheid

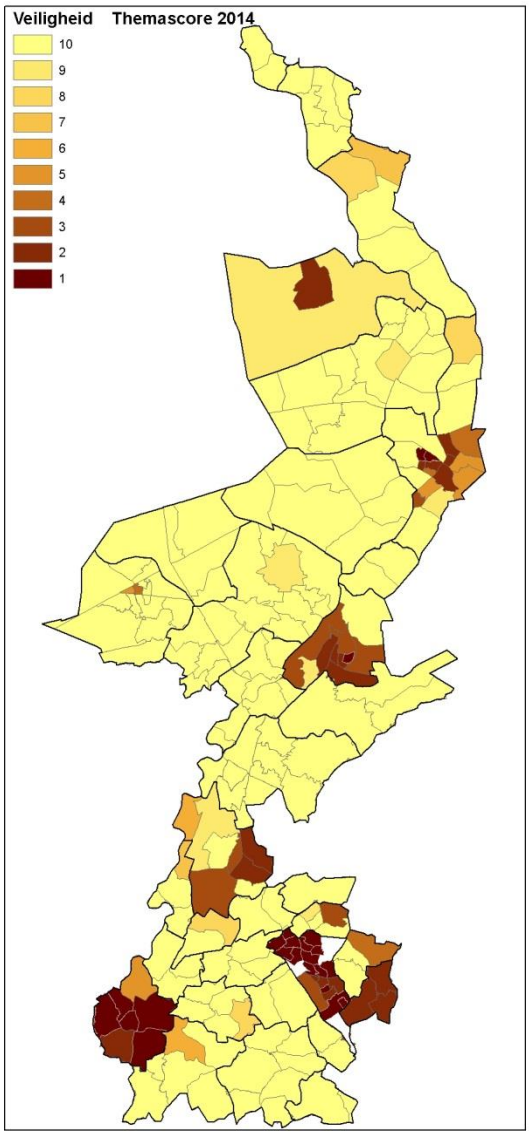

3.3 De eindscore 2014

Varianten

Er zijn drie varianten gemaakt waarbij de verschillende thema's steeds in meer of mindere mate bijdragen in de eindscore. In een eerste variant zijn de vijf themascores ongewogen gemiddeld. In de andere twee varianten (A en B) worden de vijf themascores gewogen tot een eindscore gebracht.

Variant A: Fysiek (en huidige leefbaarheidsproblemen)

Het uitgangspunt van deze variant is dat het vooral gaat om het signaleren van een (toekomstige) fysieke opgave. Bij deze variant ligt de aandacht meer op huidige en toekomstige problemen aangaande de woningvoorraad. De andere thema's zijn uiteraard ook van belang maar spelen een minder belangrijke rol bij het tot stand komen van de eindscore. We hebben ervoor gekozen om de leefbaarheid in deze variant ook een relatief belangrijke rol te laten spelen, met name omdat het hier gaat om huidige problemen in

(delen van) een beperkt aantal wijken (acute problemen). Demografie speelt in deze variant een minder belangrijke rol omdat het woningoverschot als gevolg van demografische ontwikkelingen reeds binnen de indicator woningoverschot in het thema 'woningvoorraad' is meegenomen. Ook veiligheid achten wij in deze variant in mindere mate van belang omdat veiligheid minder direct is te relateren aan fysieke ingrepen in wijken.

Variant B: Sociaal

In deze variant laten we zien wat speelt als het gaat om het signaleren van een (toekomstige) sociale opgave. In dit geval ligt de aandacht op huidige en toekomstige problemen aangaande sociale aspecten en veiligheid. Ook hier geldt dat de andere thema's ook van belang zijn maar een minder belangrijke rol bij het tot stand komen van de eindscore spelen. Ook leefbaarheid blijft hier ten opzichte van de ongewogen variant een even belangrijke rol spelen, met name ook omdat leefbaarheid te relateren is aan de mening van bewoners en leefbaarheid voor een belangrijk deel uit een sociale component bestaat.

tabel 2 Weging bij twee varianten

Thema:	Ongewogen	Variant A: Fysiek	Variant B: Sociaal
Woningvoorraad	100%	250%	25%
Sociaaleconomisch	100%	50%	150%
Leefbaarheid	100%	100%	150%
Veiligheid	100%	50%	150%
Demografie	100%	50%	25%

In beide varianten hebben we geen extreem hoge of lage weegfactoren gebruikt (zie tabel). We zijn er van overtuigd dat de eerdere selectie van indicatoren en thema's immers alle van belang zijn bij deze nulmeting. Een te eenzijdige weging is niet in overeenstemming met de doelstelling en opzet van de 'Foto van de wijken'.

Resultaten eindscore

In de volgende kaartbeelden zijn de drie varianten weergegeven. Hier kan men de verschillen in de uitkomsten voor de gehele provincie zien. Dit is gedaan voor de ongewogen variant, de variant waar we de fysieke factoren zwaarder meewegen en de variant waar de sociale factoren zwaarder meewegen.

Er vinden bij de verschillende wegingen verschuivingen plaats in de rangorde. Over het algemeen zijn de verschillen echter niet al te groot. Ofwel een groot deel van de wijken komt in beide varianten voor in de groep van wijken met een hoge score. Aan de scores op de thema's is al te zien dat dit niet erg verwonderlijk is. Wijken die er slecht voorstaan scoren doorgaans op meerdere thema's slechter dan andere wijken. Hier is dus sprake van samenhangende problematiek. Het sterker of minder sterk laten meewegen van de themascores verandert hierdoor de eindscore maar in beperkte mate.

Eindscore rangorde: Ongewogen

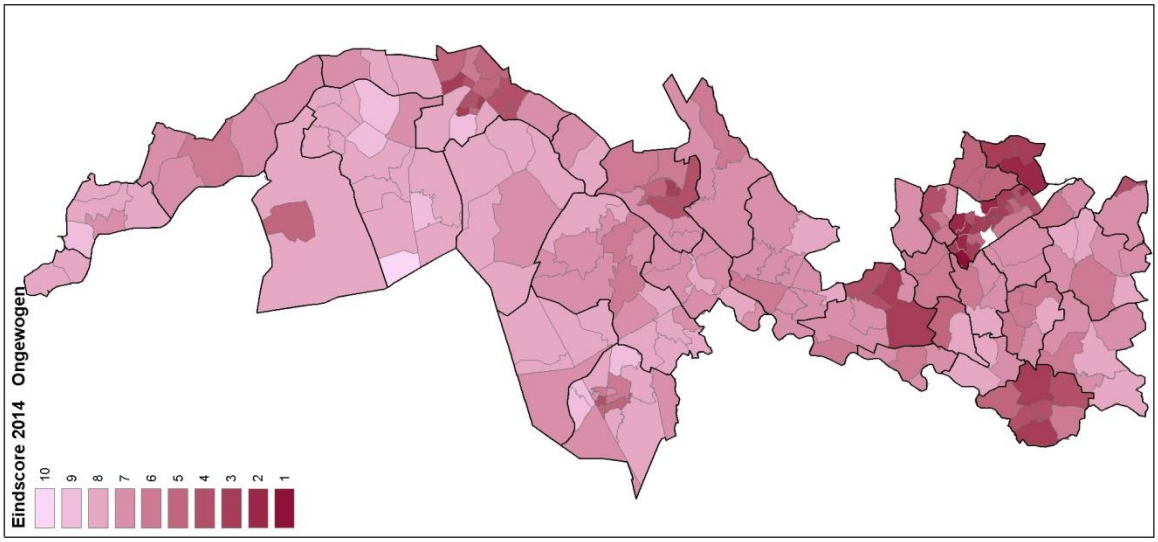

Eindscore rangorde variant A: Fysiek

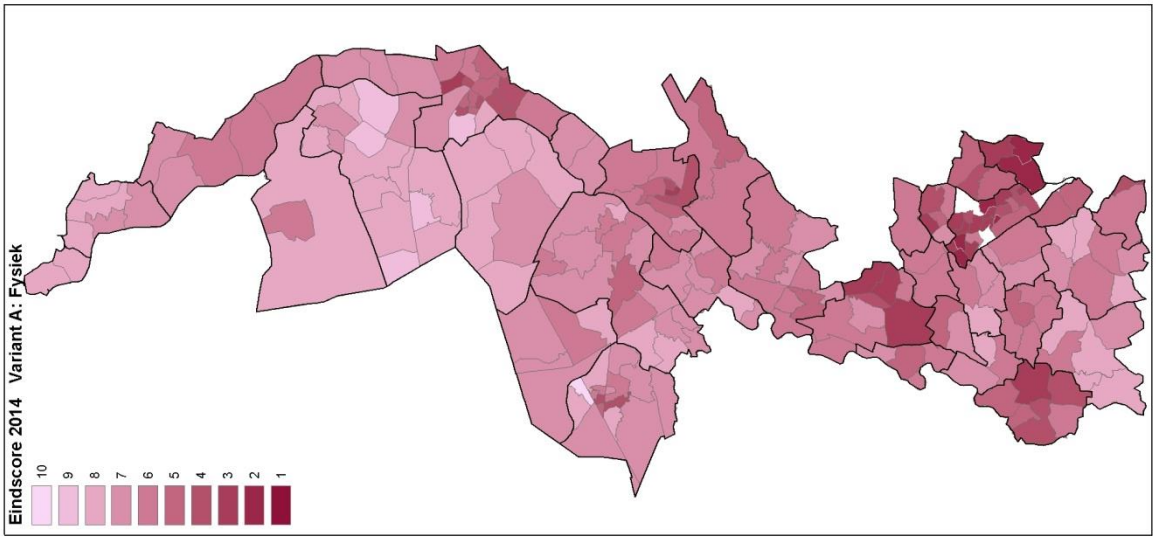

Eindscore rangorde B: Sociaal

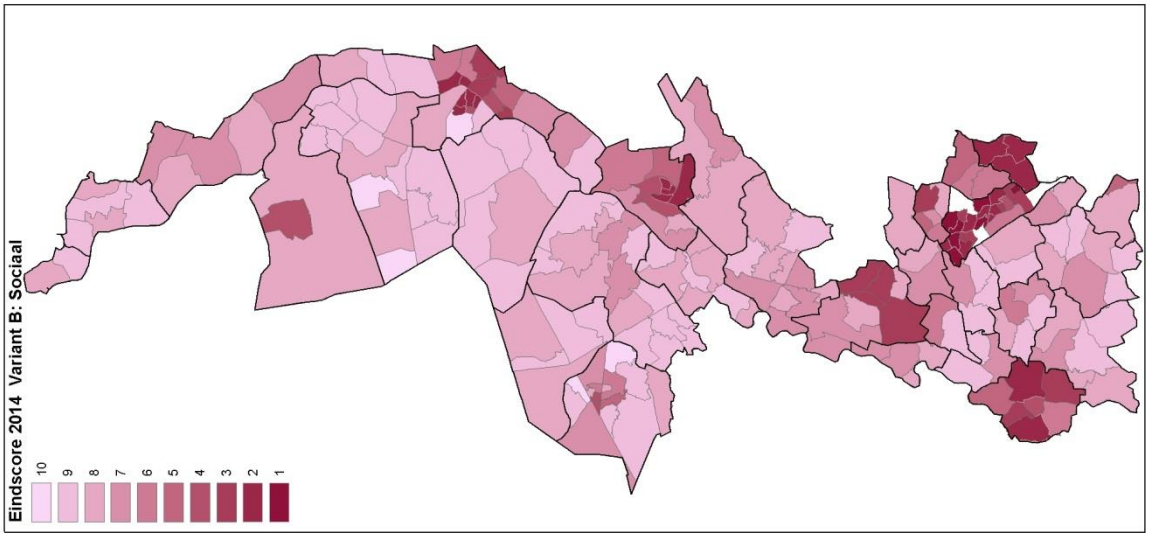

Hoofdstuk 4

Ontwikkeling 2010 – 2014

Van alle gebruikte indicatoren zijn gegevens voorhanden uit de nul-meting (2010) en de nieuwe meting uit 2014. Aan de hand hiervan kunnen de ontwikkelingen in beeld gebracht worden. In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de verschillen per indicator waarna we ingaan op een gestandaardiseerde methode om die ontwikkelingen ook per thema en als totaalscore in beeld te krijgen. In dit hoofdstuk presenteren we louter de cijfermatige ontwikkelingen. We geven geen verklaring voor de ontwikkelingen.

Belangrijk aandachtspunt bij de interpretatie :

Belangrijk ten behoeve van mogelijke beleidsuitspraken is dat niet naar de ontwikkelingen alleen gekeken zal worden. Een ontwikkeling dient altijd in perspectief geplaatst te worden tot de huidige situatie binnen de wijken (hoofdstuk 2 en 3). Zo kan een wijk die de goede kant op gaat in een relatief slechte situatie verkeren. Een vooruitgang betekent dan ook zeker niet dat deze wijk geen aandacht behoeft. Andersom geldt dat een achteruitgang in een wijk, die er op dit moment zeer goed voorstaat, wel een indicatie is dat er iets veranderd maar niet altijd dat deze wijk veel aandacht behoeft.

Methodisch: Opgemerkt dient te worden dat het niet mogelijk was om voor de gemeenten Leudal, Venlo en Voerendaal de fijnmaziger wijkindeling van 2014 te gebruiken. Hiervoor ontbraken de juiste brongegevens over 2010. Om een goede vergelijking te maken is er daarom gekozen om de vergelijking te maken op basis van de wijkindeling van 2010.

4.1 Ontwikkeling 2010-2014 per indicator

4.1.1 Woningvoorraad

Leegstand: In een aantal wijken is de leegstand toegenomen, al zijn er ook wijken waar de leegstand juist afneemt. Een toename van leegstand is over het algemeen van invloed op de leefbaarheid. Het gaat hier om de procentuele groei of afname van de woningvoorraad. Dus -4% betekent dat 4% van de voorraad leeg is komen te staan in de periode 2010-2014. Opgemerkt dient te worden dat het meten van leegstand doorgaans problemen kan opleveren indien woningen tijdelijk buiten gebruik zijn (zoals frictieleegstand).

WOZ-waarde: Om de wijken onderling te kunnen vergelijken is een zo goed mogelijk vergelijkbaar woningtype gebruikt. Het gaat hier om de WOZ-waarde van enkel tussenwoningen. Te zien is dat de WOZ-waarde in het algemeen afneemt conform de veranderde woningmarksituatie in de afgelopen periode. Het percentage drukt de prijsdaling of -stijging uit van de waarde in euro's.

Leegstand 2010-2014	*WOZ-waarde tussenwoning 2010-2014*
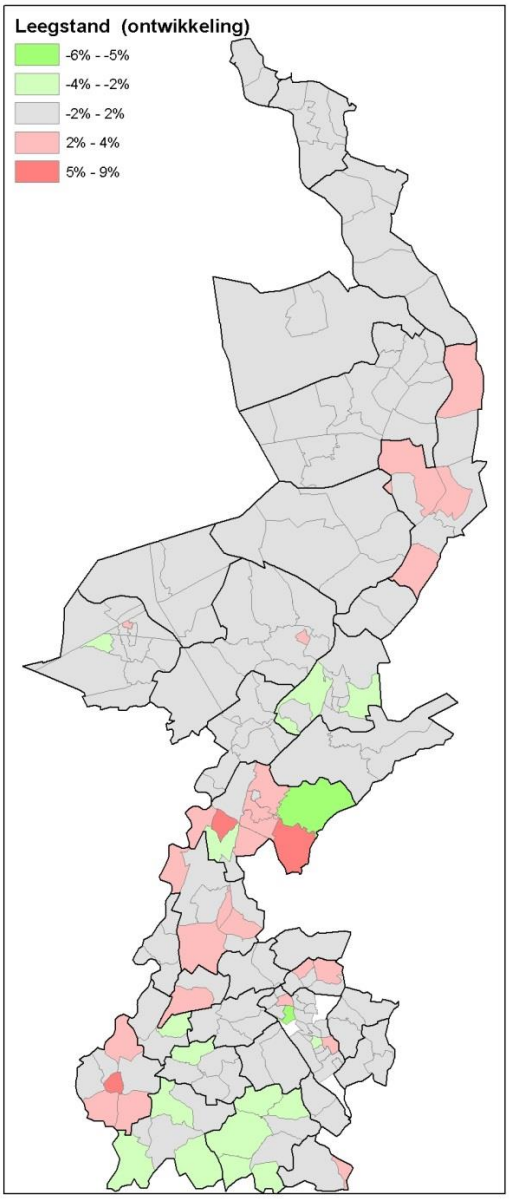	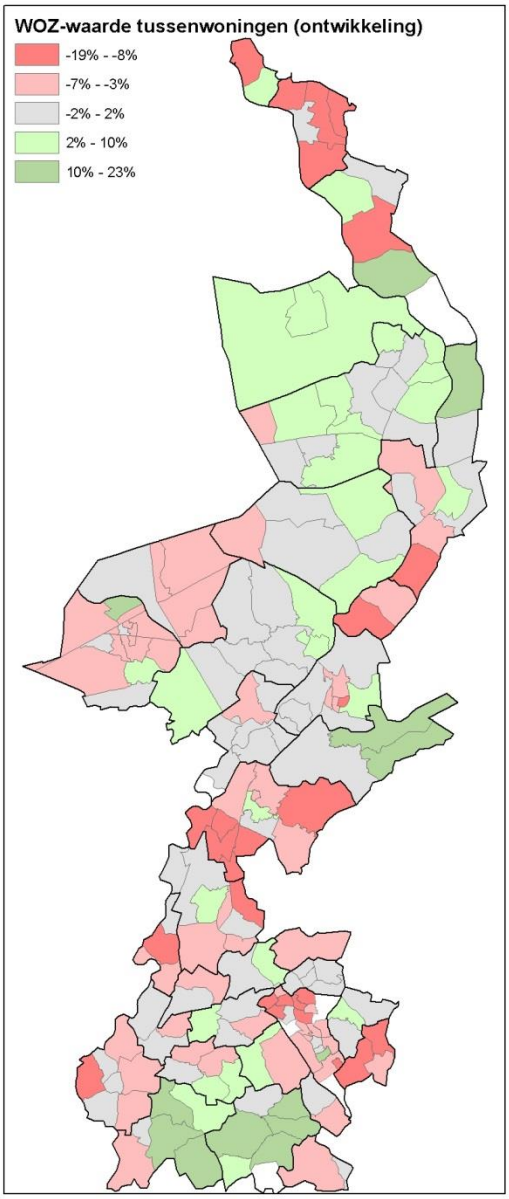

Kwetsbare voorraad

Als kwetsbare voorraad is in de 'Foto van de wijken' uitgegaan van kleine oude woningen (zie hoofdstuk 2). Onder kleine oude woningen verstaan we hier:

-Appartementen kleiner dan 45 m2 en tussen 1945 en 1985

-Eengezinswoningen kleiner dan 80 m2 en ouder dan 1985

De ontwikkeling zoals ok weergegeven in het kaartbeeld. betreft de periode *2010-2014.* Zoals te verwachten kan er alleen sprake zijn van een afname van het aantal kleine en oude woningen als gevolg van onttrekking aan de voorraad. In de meeste wijken blijft het aandeel gelijk.

Ontwikkeling voorraad kleine oude woningen

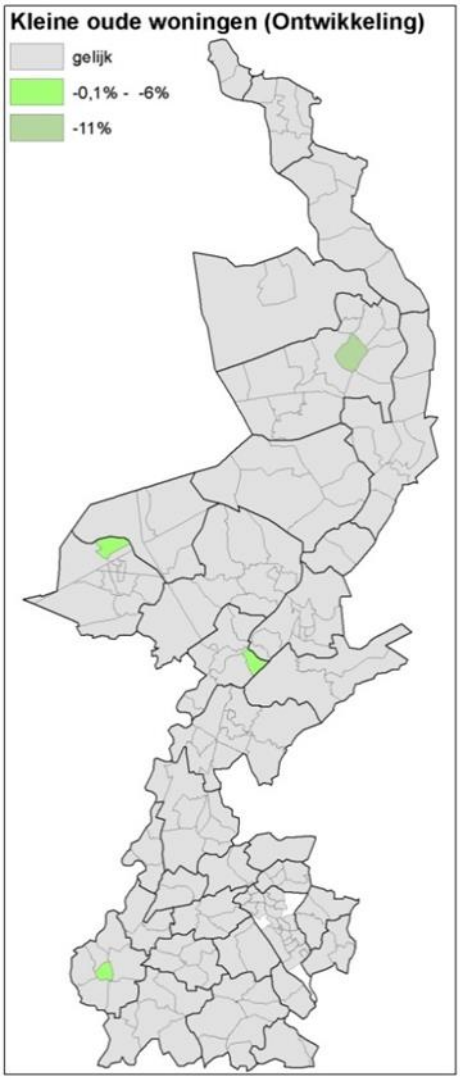

4.1.2 Leefbaarheid

In de 'Foto van de wijken' wordt gebruik gemaakt van twee afgeleide indicatoren uit de Leefbaarometer. De eerste indicator is het aandeel bewoners in een wijk dat woont in een straat met een zeer negatieve tot en met matig positieve leefbaarheid. De tweede indicator is het aandeel bewoners dat woont in een straat met een positieve leefbaarheid. (zie kaarten volgende pagina)

De ontwikkeling is overwegend positief. Dit is ook wat uit de Leefbaarometer blijkt. Opgemerkt dient te worden dat de toename van het aandeel werklozen dat ook is verwerkt in de Leefbaarometer nog niet goed in deze ontwikkeling tussen 2010 en 2012 terug komt. Het is dan ook goed dat de we sociaal-economische factoren ook afzonderlijk meenemen in de 'Foto van de wijken'.

Mogelijk ten overvloede moet hier vermeld worden dat een wijk die er slecht voorstaat zich uiteraard wel positief kan ontwikkelen. Dit is te zien in verschillende wijken in Heerlen en Venlo. Deze positieve ontwikkeling is echter relatief. De stand van zaken in 2012 ziet er in vergelijking met andere wijken in de provincie doorgaans niet goed uit (zie ook hoofdstuk 2).

Leefbaarheid (groei van het aantal inwoners in een wijk woonachtig in een straat met slechte tot en met matig positieve leefbaarheid) 2010-2012	*Leefbaarheid (groei van het aantal inwoners in een wijk woonachtig in een straat met zeer en uiterst positieve leefbaarheid) 2010-2012*
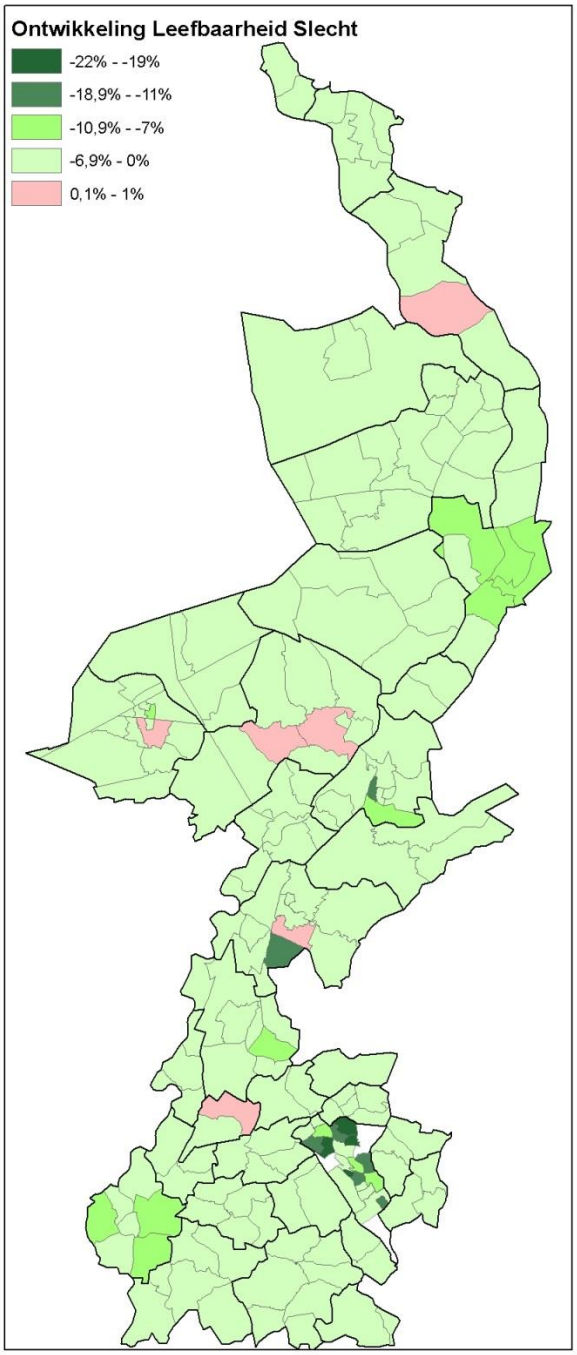	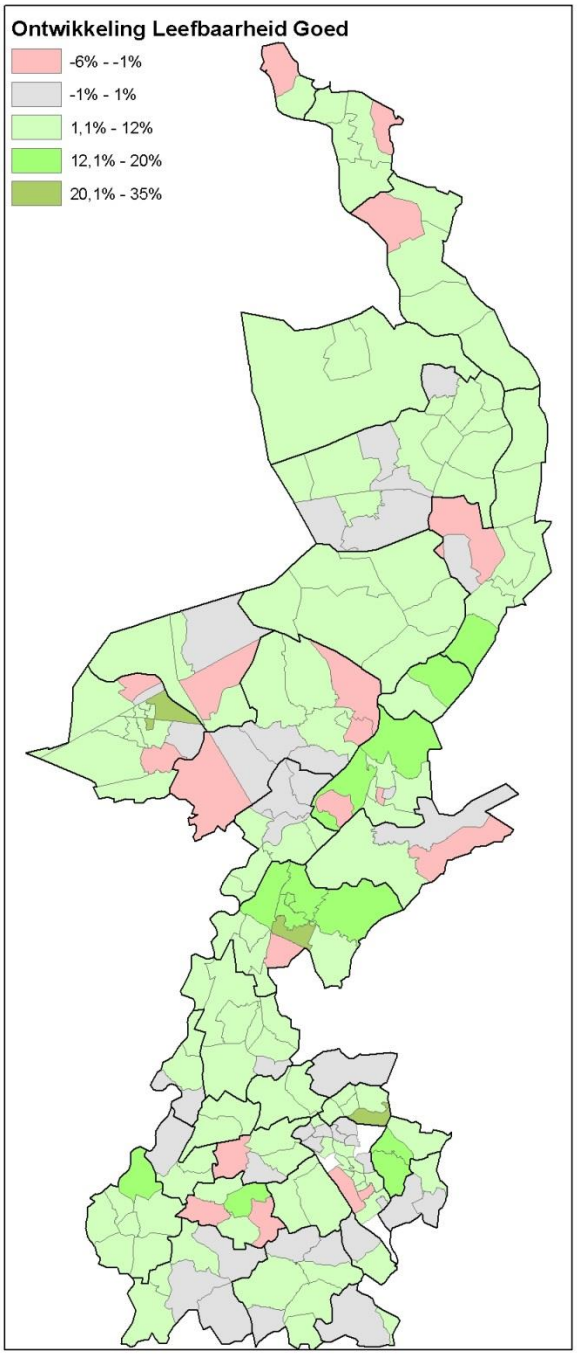

4.1.3 Sociaal economisch

Minimum inkomen

Het aantal mensen met een minimum inkomen neemt in een behoorlijk aantal wijken toe. De toename is in een aantal wijken zelfs behoorlijk groot. Een toename kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door verlaging, het wegvallen van betaald werk of verminderen van inkomen bij de bewoners. Veranderingen kunnen echter ook plaatsvinden door migratie en sterfte binnen de bevolking.

Het gaat om de toe- of afname van het aandeel personen met een minimum inkomen in procentpunten.

Ontwikkeling minimum inkomen 2010-2013

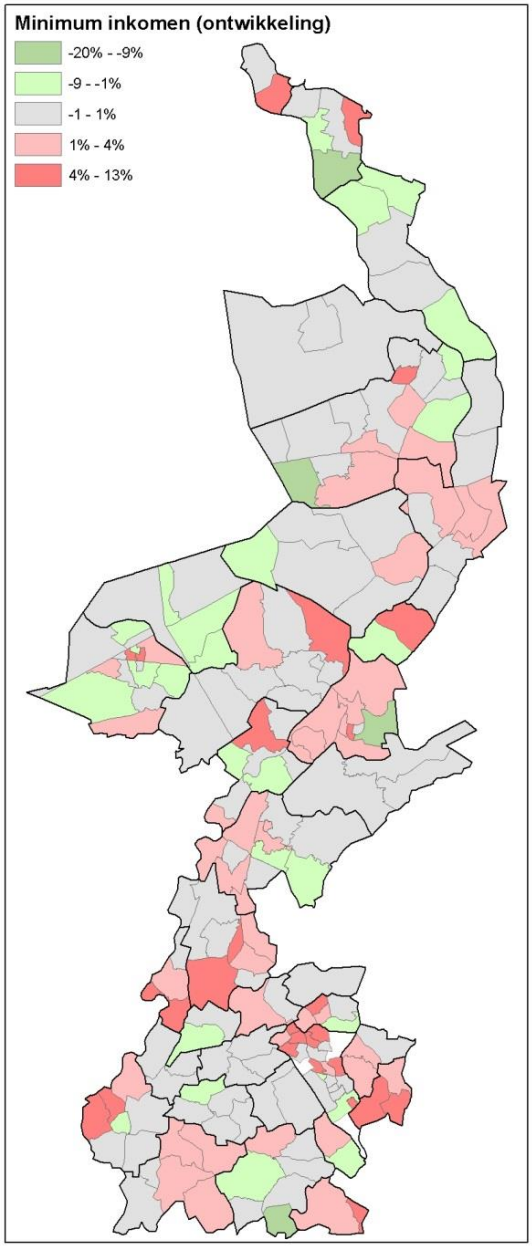

Opleidingsniveau

Ook het aandeel mensen met een laag opleidingsniveau is aan verandering onderhevig. Dit wordt veroorzaakt door migratie (vestiging of vertrek) maar uiteraard ook door het afronden van een studie (door jongeren). Zo zorgt een vergrijzende bevolking doorgaans voor een lager gemiddeld opleidingsniveau omdat deze generatie lager opgeleid is dan de nieuwe.

Arbeidsparticipatie WW

Het aandeel mensen die deel uitmaken van de beroepsbevolking met een bijstands- of WW-uitkering neemt in vrijwel alle wijken in Limburg toe. Afgebeeld is het extra aandeel van de beroepsbevolking dat in 2013 een bijstand of WW-uitkering ontvangt ten opzichte van 2010.

Lage opleiding (huishoudens) 2010-2014

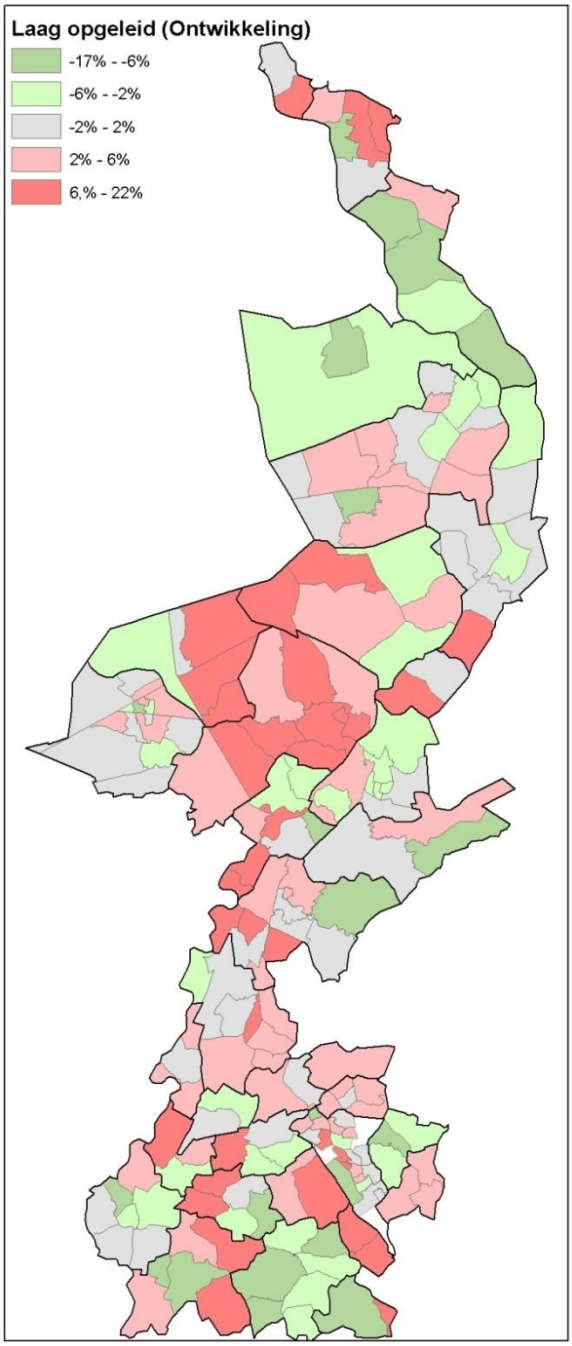

Aandeel bijstand/ WW van beroepsbevolking 2010-2013

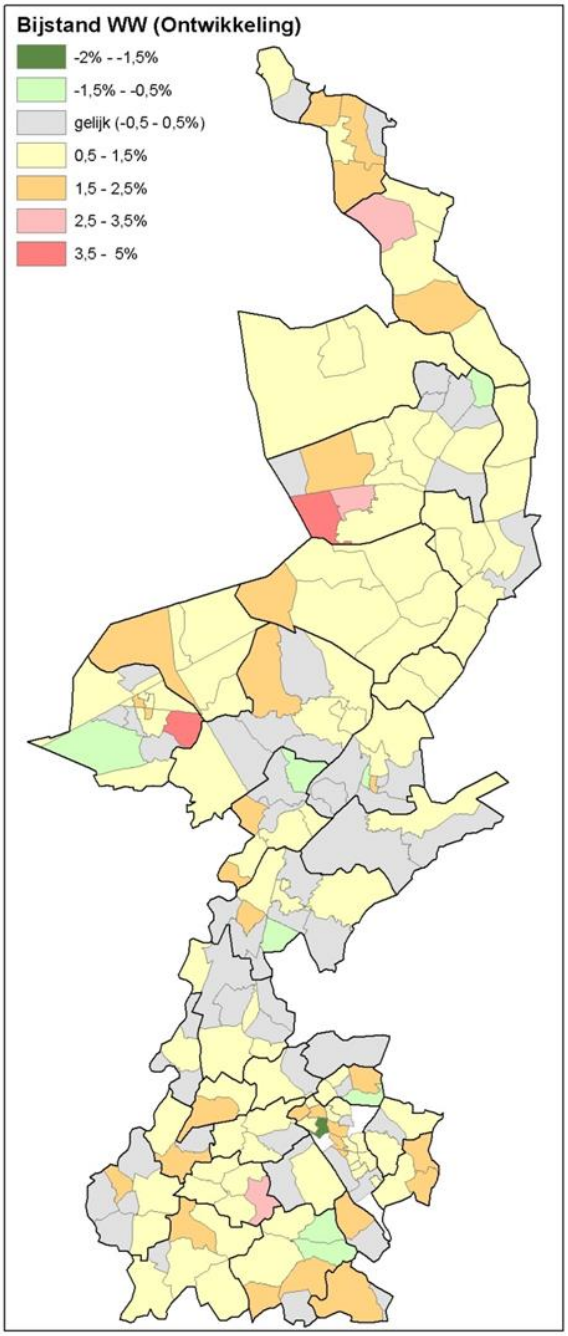

4.1.4 Veiligheid

De ontwikkeling die hier is weergegeven betreft het aandeel mensen in een wijk dat in 2012 meer of minder onveiligheid ervaart dan in 2010. Zie voor de definitie van veiligheid de uitgebreide toelichting in paragraaf 2.2.3. Er zijn in Limburg een aantal wijken waar het aantal mensen dat onveiligheid ervaart toeneemt, zoals rond Maastricht, Heerlen, Kerkrade en Landgraaf). Ook zijn er wijken/dorpen waar dit enigszins afgenomen is. Over het geheel bezien is er sprake van een lichte toename van veiligheid die overeenkomt met de landelijke trend. Deze is vooral in de dorpen en kleine kernen waarneembaar. Hierdoor vallen deze wijken nu voor een groot deel in de meest gunstige klasse.

Ontwikkeling onveiligheid 2010-2012

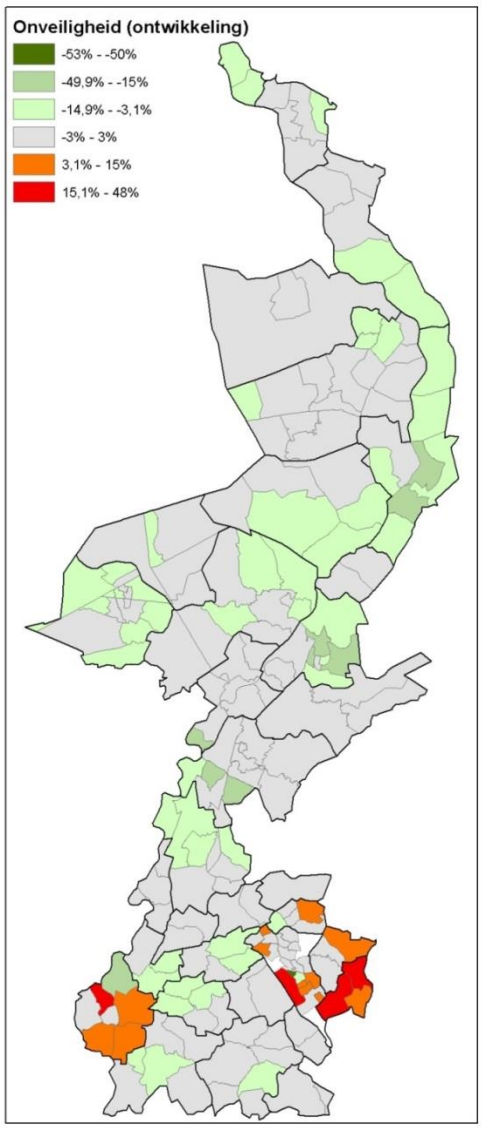

4.1.5 Demografie

In het oorspronkelijke format van de 'Foto van de wijken' is de toekomstige vergrijzing en ontgroening opgenomen (zie hoofdstuk 3). De gedachte hier achter was om een beeld te verkrijgen van de aanstaande problematiek. Methodisch is het echter niet raadzaam om ook de ontwikkeling van deze prognose te

laten zien. We laten dan immers de verandering binnen een prognosemodel zien. We laten dus alleen de werkelijke vergrijzing en ontgroening zien in de afgelopen periode.

Vergrijzing: Om de vergrijzing in beeld te brengen is gekeken naar de toename (of afname) van het aandeel 75-plussers tussen 2010 en 2013. Het gaat hier om de verandering van het aandeel van deze groep binnen de totale bevolking in procentpunten.

Ontgroening: Om de ontgroening in beeld te brengen is gekeken naar de afname (of toename) van het aandeel bewoners in de leeftijdscategorie 15 tot 30 jaar. Deze groep is gekozen omdat dit een belangrijke groep is binnen de woningmarkt. Het gaat in veel gevallen om starters die in potentie een woning kunnen huren of kopen. Een afname van deze groep kan als negatief gezien worden voor herstructureringspotenties.

Vergrijzing (75+) 2010-2013

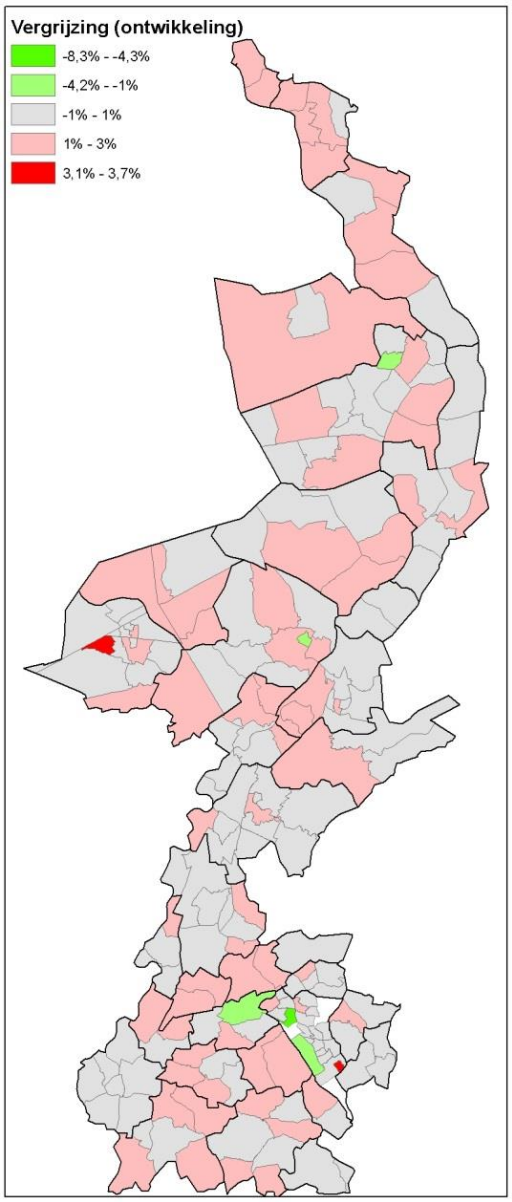

Ontgroening (15 tot 30 jaar) 2010-2013

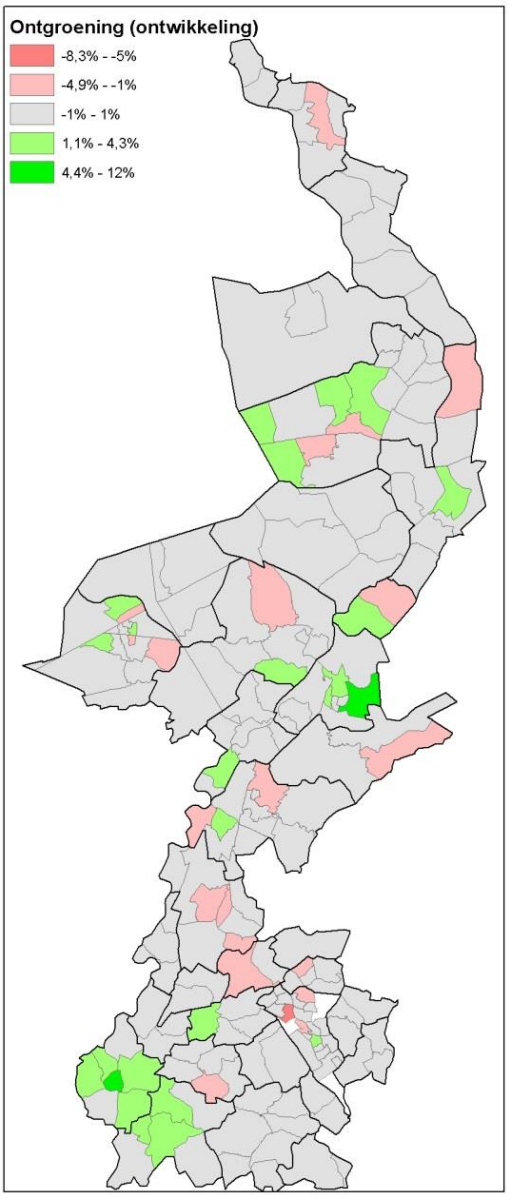

4.2 Themascore Ontwikkeling (uitkomsten rangorde)

Per thema hebben we een samengestelde themascore gemaakt. Deze tussenstap vinden wij van belang omdat de scores per thema inzicht geven hoe de wijk zich heeft ontwikkeld in vergelijking met de andere wijken. Voor het maken van de themascores is gebruik gemaakt van gestandaardiseerde afwijking van het gemiddelde. Zodoende doen wij een relatieve uitspraak, waarbij het gaat om een rangorde.

Score 10: Thema ontwikkelt zich ten opzichte van Limburg gemiddeld positief

Score 1 : Thema ontwikkelt zich ten opzichte van Limburg gemiddeld negatief

Thema Woningvoorraad – ontwikkeling 2010-2014	*Thema Leefbaarheid – ontwikkeling 2010-2014*
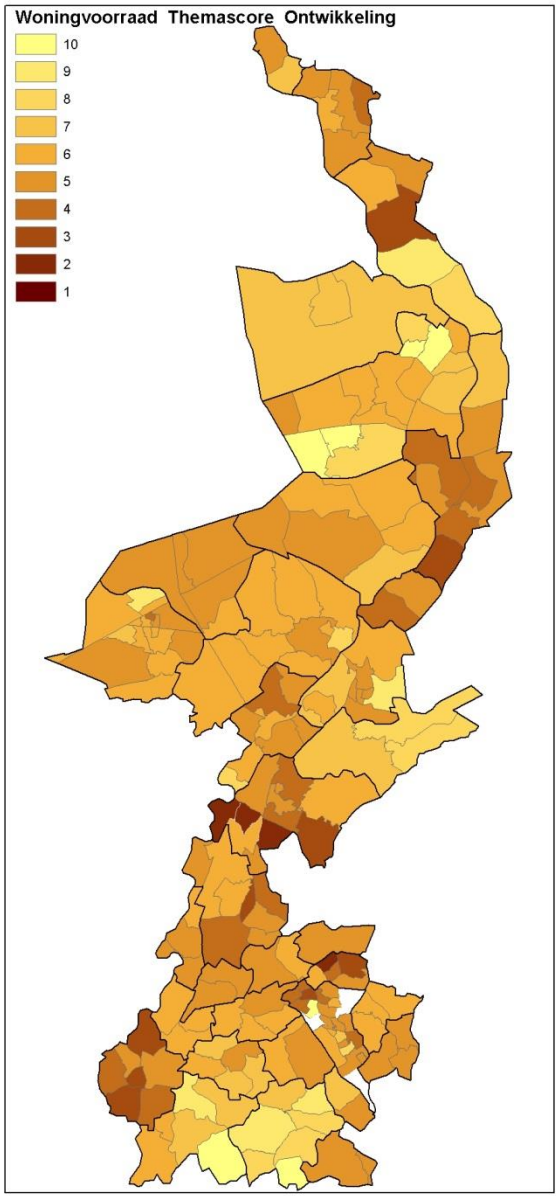	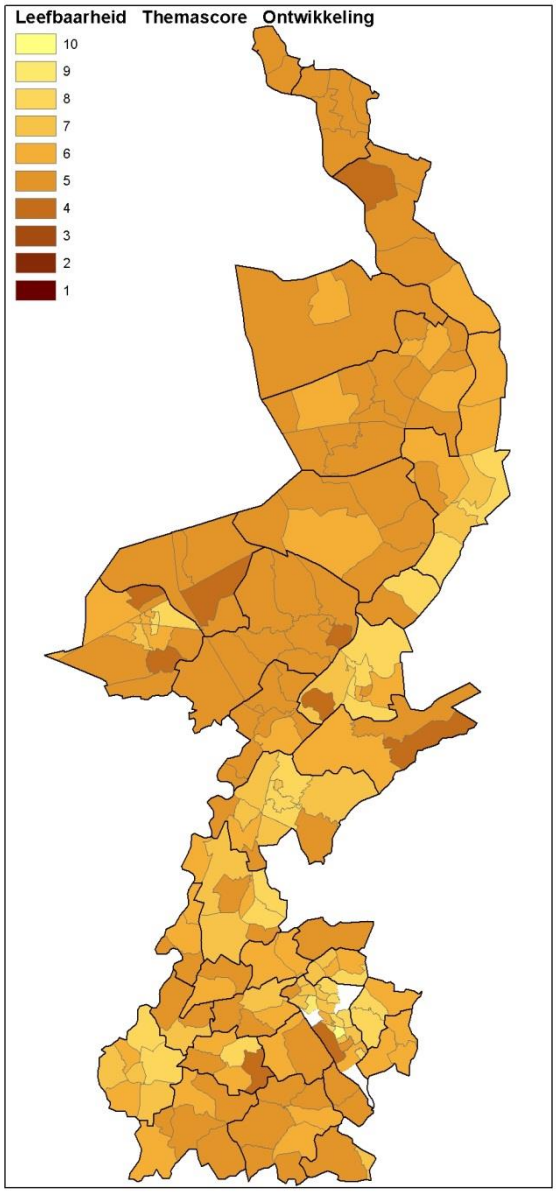

Thema Sociaal economisch - ontwikkeling 2010-2014	*Thema demografie - ontwikkeling 2010-2014*
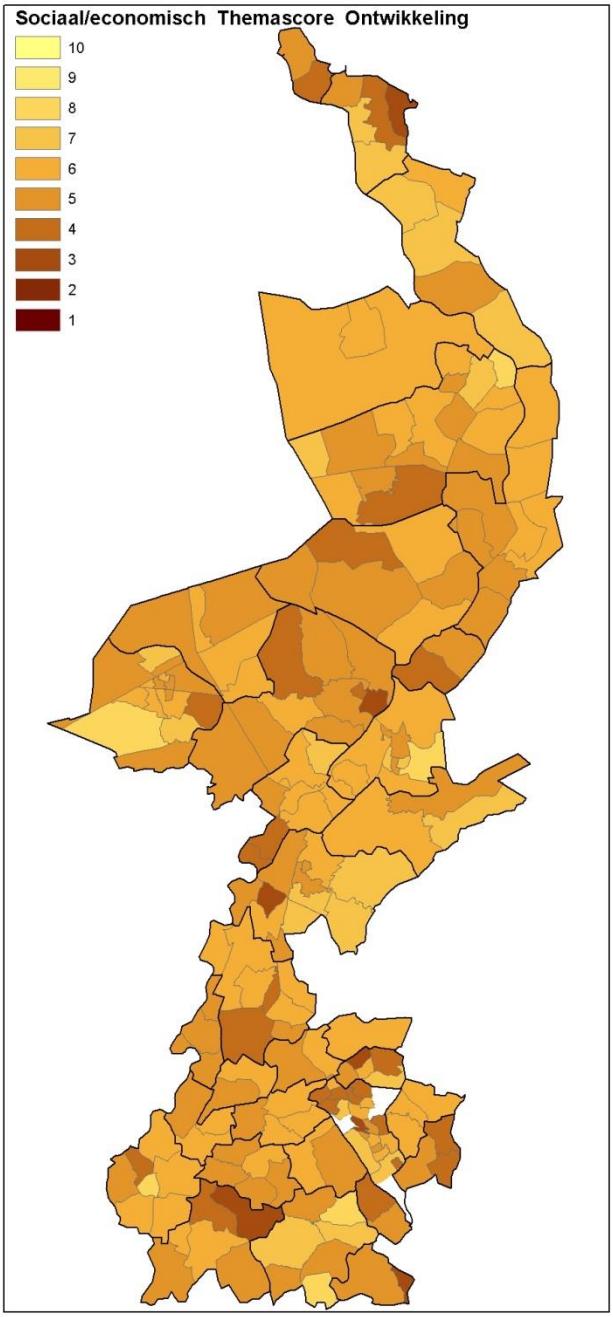	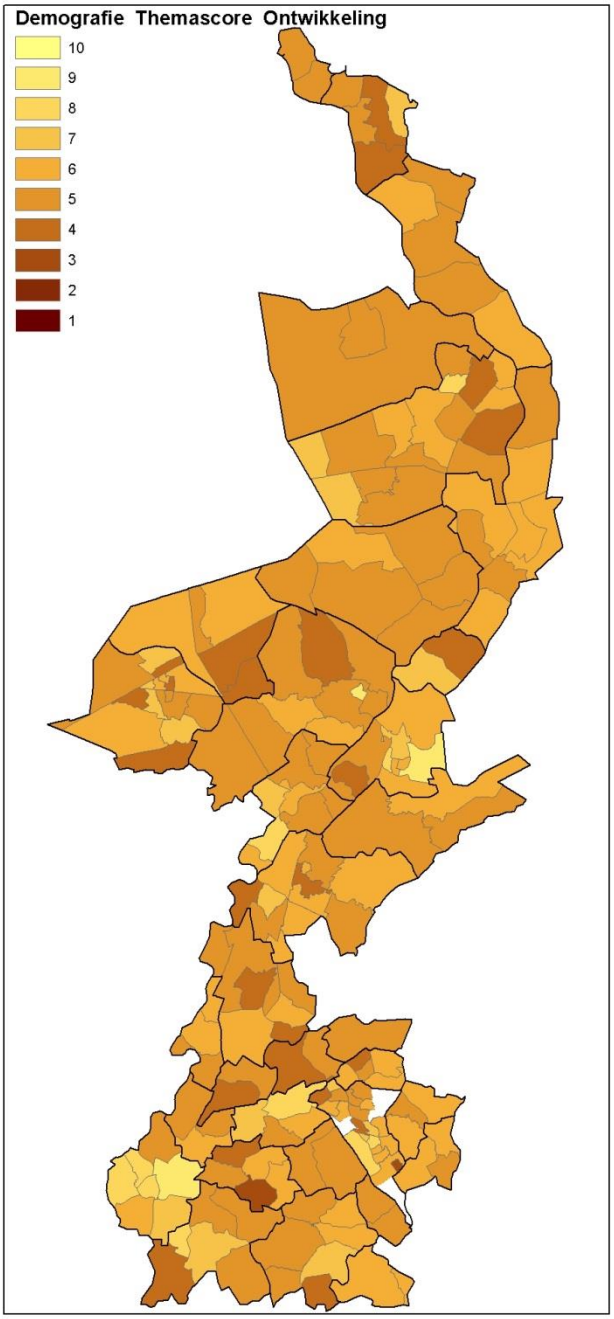

Totaalscore thema Veiligheid- ontwikkeling 2010-2014

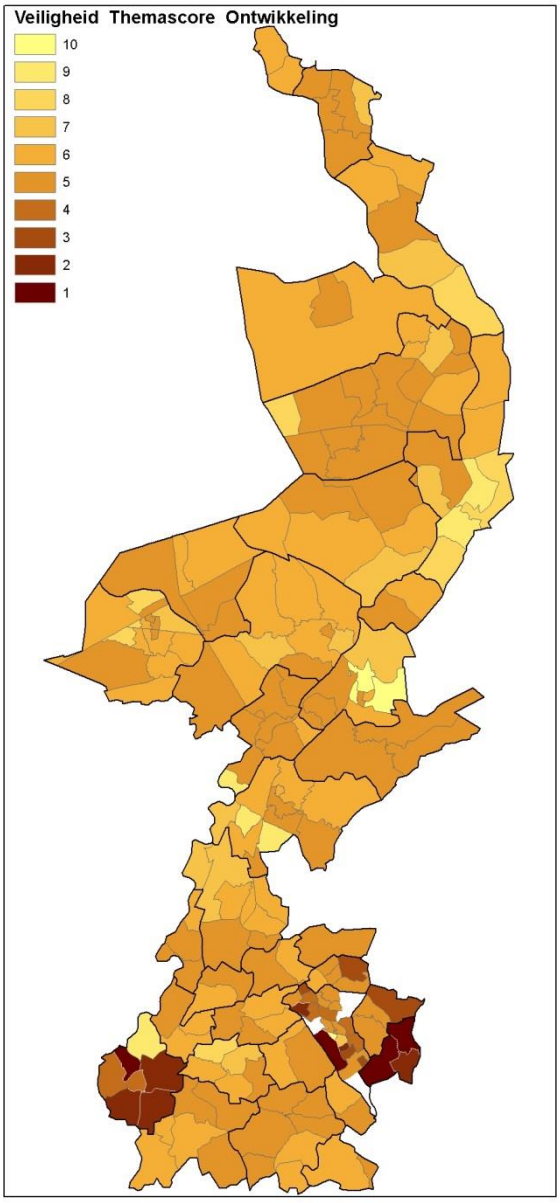

4.3 Eindscore ontwikkeling 2010-2014

Ook voor de ontwikkeling tussen 2010 en 2014 is een eindscore gemaakt. Het gaat hier dan om een rangorde van wijken waar per saldo op de genoemde indicatoren de meeste achteruitgang of vooruitgang heeft plaats gevonden. Het gaat hier om gestandaardiseerde verschillen in relatie tot het gemiddelde van de provincie. De rangorde is bepaald door de hoeveelheid rapportcijfers die aangeven in hoeverre een wijk naar beden of naar boven gaat in de periode 2010-2014.

-Een score 5: een positieve ontwikkeling in relatie tot de overige wijken in de provincie.

-Een score -5: een negatieve ontwikkeling in relatie tot de overige wijken in de provincie.

Het kan zijn dat in een wijk de afgelopen paar jaar thema's vooruit zijn gegaan en soms ook thema's achteruit zijn gegaan. Over het algemeen zorgt dit opgeteld er niet voor dat in het overgrote deel van de wijken de situatie substantieel verbeterd of verslechterd is. In onderstaande kaart is te zien dat er zowel wijken zijn die er op vooruitgaan als op achteruitgaan.

Varianten

We hebben ook twee varianten toegepast op de eindscore van de veranderingen per wijk.

Variant A: Fysieke aspecten tellen zwaar mee (en huidige leefbaarheidsproblemen).

Variant B: Sociale aspecten tellen zwaar mee.

Voor een uitgebreide uitleg van deze varianten en de weegfactoren zie Hoofdstuk 3 paragraaf 3.3.

Eindscore rangorde: Ongewogen

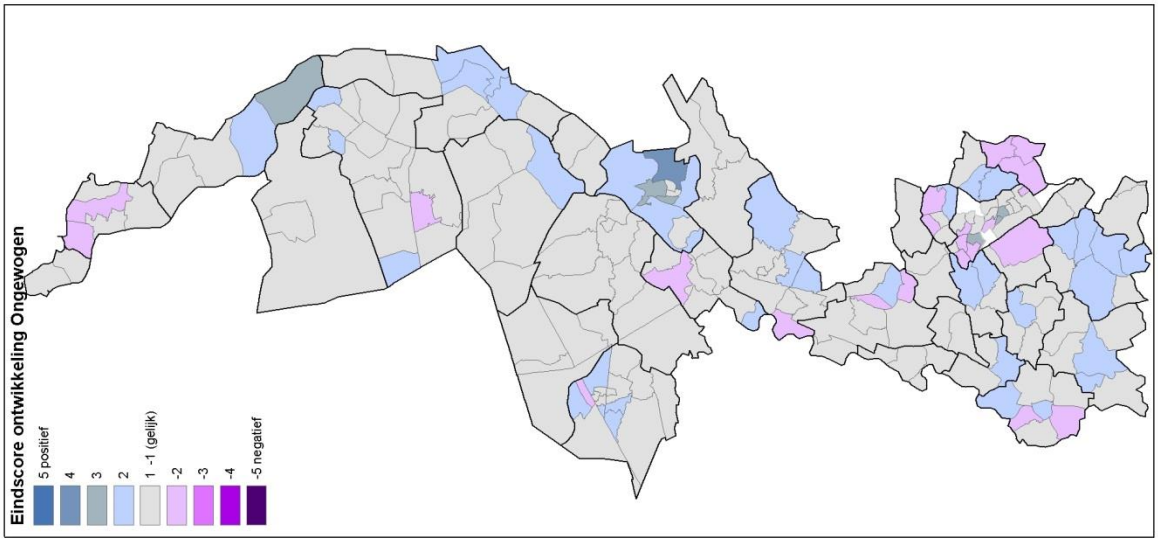

Eindscore rangorde variant A: Fysiek

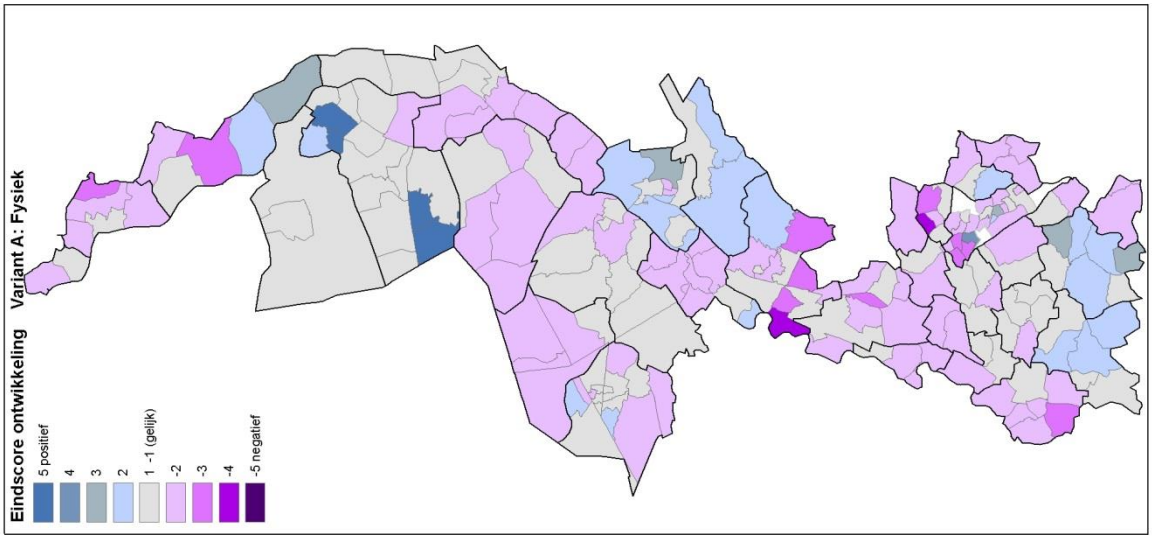

Eindscore rangorde B: Sociaal

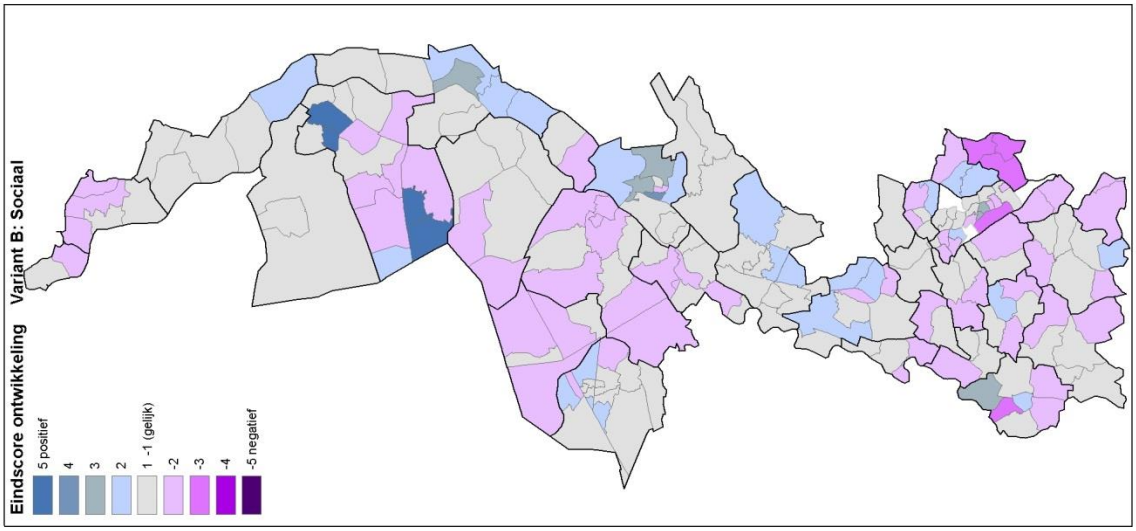

Bijlage 1

Format data

Naar eenzelfde format

Het is van belang dat de gegevens afkomstig uit de verschillende databronnen op gelijke wijze worden opgenomen in een totaalbestand. Dit is ten eerste van belang voor goede analysemogelijkheden van de gegevens in hun onderlinge samenhang. Ten tweede dienen de gegevens beschikbaar en uitwisselbaar te zijn met meerdere applicaties zoals GIS, Excel en SPSS. Hierom is gekozen voor een eenduidig format waarbij iedere rij bestaat uit één (CBS-)wijk en in de kolommen de indicatoren worden opgenomen.

Gemeente naam	nummer gemeente CBS	Wijknummer CBS	Wijknaam CBS	Indicator 1	Indicator 2	etc	
Landgraaf	882	WK088200	Schaesberg	waarde	waarde	..	.
Landgraaf	882	WK088201	Nieuwenhagen	waarde	waarde	..	.
Landgraaf	882	WK088202	Ubach over Worms	waarde	waarde	..	.

Wijzigingen in de wijkindeling

Voor de wijkindeling is gebruikgemaakt van de CBS-indeling. Deze wijkindeling is aan verandering onderhevig. Ieder jaar zijn er enkele wijken die opgedeeld worden in meerdere wijken, al komt dit op de schaal van Limburg niet veel voor.

Voor de meting van 2014 zijn de volgende veranderingen doorgevoerd:

-Venlo van 8 naar 21 wijken

-Leudal van 10 naar 16 wijken

-In Voerendaal zijn geen wijzigingen doorgevoerd omdat de data zoals opgenomen in de woonmonitor Limburg nog niet naar de nieuwe wijkindeling is opgedeeld.

Woonmonitor

De woonmonitor kent een afwijkend format. Als het gaat om woningkenmerken zijn deze per woning geadministreerd. Dit format is door RIGO omgezet naar het bovenstaande format. Tevens zijn er correcties uitgevoerd om de wijknummers in de woonmonitor gelijk te laten zijn met die van de CBS-wijkindeling.

Progneff

Progneff (de huishoudens- en bevolkingsprognose van E,til) is beschikbaar in de vorm van losse excelbestanden per gemeente. Ieder excelbestand bestaat weer uit een apart tabblad per wijk/buurt. Om tot een werkbaar en vergelijkbaar format te komen zijn de volgende stappen genomen.

A: module bouwen om data samen te voegen

Er is een module gebouwd om de data uit de verschillende bestanden en tabbladen op te roepen en weg te schrijven in één databestand.

B: codering naar CBS-wijknummer

E,til heeft gebruikgemaakt van een alternatieve wijk/buurtindeling. In meer dan de helft van de gemeenten gaat het niet om wijken maar om een combinatie van buurten en wijken. Hierom is door RIGO een module gemaakt om de E,til-indeling te converteren naar de CBS-wijkindeling. Hiervoor is handmatig een vertaaltabel gemaakt.

Bijlage 2

Legenda (wijknamen)

In deze rapportage zijn kaartbeelden opgenomen met uitkomsten per wijk. Het gaat hier om de wijkindeling van het CBS. In deze bijlage is de ligging en de naam van de wijken weergegeven.

gemeente	nr	naam
Beesel	0	Reuver
Beesel	1	Beesel
Bergen	0	Siebengewald
Bergen	1	Afferden
Bergen	2	Bergen
Bergen	3	Well
Bergen	4	Wellerlooi
Gennep	0	Milsbeek
Gennep	1	Ottersum
Gennep	2	Ven-Zelderheide
Gennep	3	Gennep
Gennep	4	Heijen
Horst aan de Maas	0	Griendtsveen
Horst aan de Maas	1	America
Horst aan de Maas	2	Meterik
Horst aan de Maas	3	Hegelsom
Horst aan de Maas	4	Horst
Horst aan de Maas	5	Melderslo
Horst aan de Maas	6	Broekhuizenvorst
Horst aan de Maas	7	Lottum
Horst aan de Maas	8	Grubbenvorst
Horst aan de Maas	9	Broekhuizen
Horst aan de Maas	10	Sevenum
Horst aan de Maas	11	Kronenberg
Horst aan de Maas	12	Evertsoord
Horst aan de Maas	13	Meerlo
Horst aan de Maas	14	Tienray
Horst aan de Maas	15	Swolgen
Mook en Middelaar	0	Mook
Mook en Middelaar	1	Middelaar

gemeente	nr	naam
Peel en Maas	0	Grashoek - Koningslust
Peel en Maas	1	Panningen
Peel en Maas	2	Kessel
Peel en Maas	3	Maasbree
Peel en Maas	4	Baarlo
Peel en Maas	5	Meijel
Venlo	11	Venlo-Centrum
Venlo	12	Venlo-Zuid
Venlo	13	Venlo-Oost-Noord
Venlo	14	Venlo-Noord
Venlo	15	Venlo-Oost-Zuid
Venlo	16	Het Ven
Venlo	21	Blerick-Midden
Venlo	22	Blerick-Noord
Venlo	23	Blerick-Zuid
Venlo	24	Vossener
Venlo	25	Klingerberg
Venlo	26	Hout-Blerick
Venlo	27	Boekend
Venlo	28	Trade-Port
Venlo	31	Tegelen-Centrum
Venlo	32	Op de Hei
Venlo	35	Steyl
Venlo	41	Velden
Venlo	43	Lomm
Venlo	44	Arcen
Venlo	51	Belfeld
Venray	10	Venray
Venray	20	Overige kernen

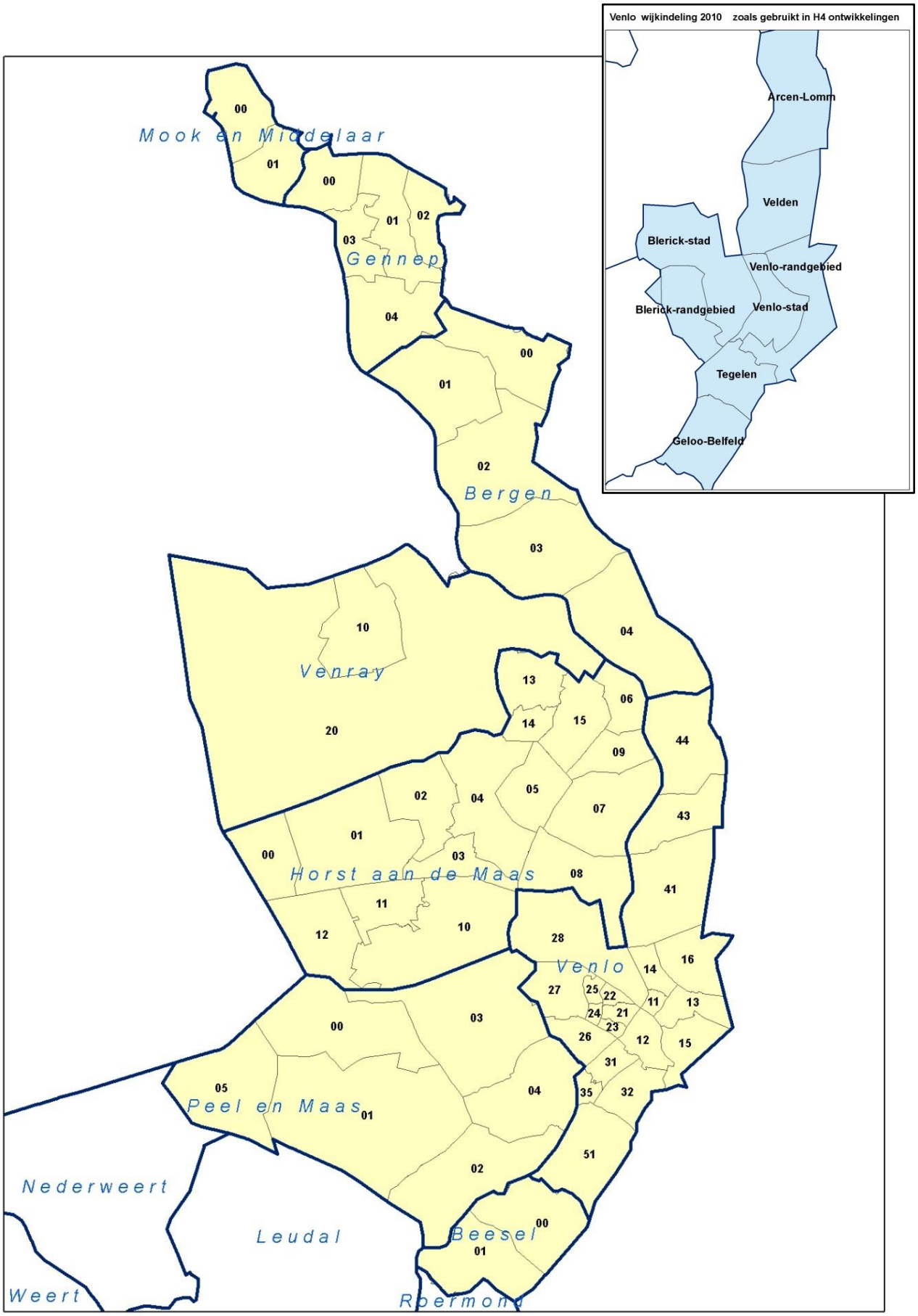
Venlo wijkindeling 2010 zoals gebruikt in H4 ontwikkelingen
Arcen-Lomm
Velden
Blerick-stad
Venlo-randgebied
Blerick-randgebied
Venlo-stad
Tegelen
Geloo-Belfeld
Mook en Middelaar
Gennep
Bergen
Venray
Horst aan de Maas
Venlo
Peel en Maas
Nederweert
Leudal
Beesel
Weert
Roermond

gemeente	nr	naam
Echt-Susteren	1	Susteren
Echt-Susteren	2	Dieteren
Echt-Susteren	3	Heide
Echt-Susteren	4	Roosteren
Echt-Susteren	5	Echt
Echt-Susteren	6	Echterbosch
Echt-Susteren	7	Peij
Echt-Susteren	8	Liboscherveld
Echt-Susteren	9	Nieuwstadt
Echt-Susteren	10	Sint Joost
Echt-Susteren	11	Koningsbosch
Leudal	11	Ell
Leudal	12	Haler
Leudal	13	Hunsel
Leudal	14	Ittervoort
Leudal	15	Neeritter
Leudal	37	Kelpen-Oler
Leudal	81	Haelen
Leudal	82	Buggenum
Leudal	83	Nunhem
Leudal	85	Horn
Leudal	86	Neer
Leudal	88	Roggel
Leudal	89	Heibloem
Leudal	93	Heythuysen
Leudal	95	Baexem
Leudal	96	Grathem
Maasgouw	0	Maasbracht
Maasgouw	1	Linne
Maasgouw	2	Stevensweert
Maasgouw	3	Ohe en Laak
Maasgouw	4	Thorn
Maasgouw	5	Heel en Panheel
Maasgouw	6	Beegden
Maasgouw	7	Wessem

gemeente	nr	naam
Nederweert	0	Nederweert
Nederweert	1	Budschop
Nederweert	2	Ospel
Nederweert	3	Nederweert-Eind
Nederweert	4	Leveroy
Roerdalen	0	Melick en Herkenbosch
Roerdalen	1	Vlodrop
Roerdalen	2	Ambt Montfort
Roermond	0	Centrum Roermond
Roermond	1	Roermond Oost
Roermond	2	Roermond Zuid
Roermond	3	Maasniel
Roermond	4	Donderberg/Roosendael
Roermond	5	Donderberg/Hoogvonderen
Roermond	6	Asenray
Roermond	7	Herten
Roermond	8	Swalmen
Roermond	9	Maasplassen
Weert	1	Boshoven
Weert	2	Laar en Hushoven
Weert	3	Molenakker en Kampershoek
Weert	11	Weert-Centrum
Weert	12	Biest
Weert	13	Groenewoud
Weert	14	Fatima
Weert	21	Keent
Weert	22	Moesel
Weert	23	Graswinkel
Weert	24	Leuken
Weert	25	Kazernelaan
Weert	31	Altweerterheide
Weert	32	Tungelroy
Weert	33	Swartbroek
Weert	34	Stramproy

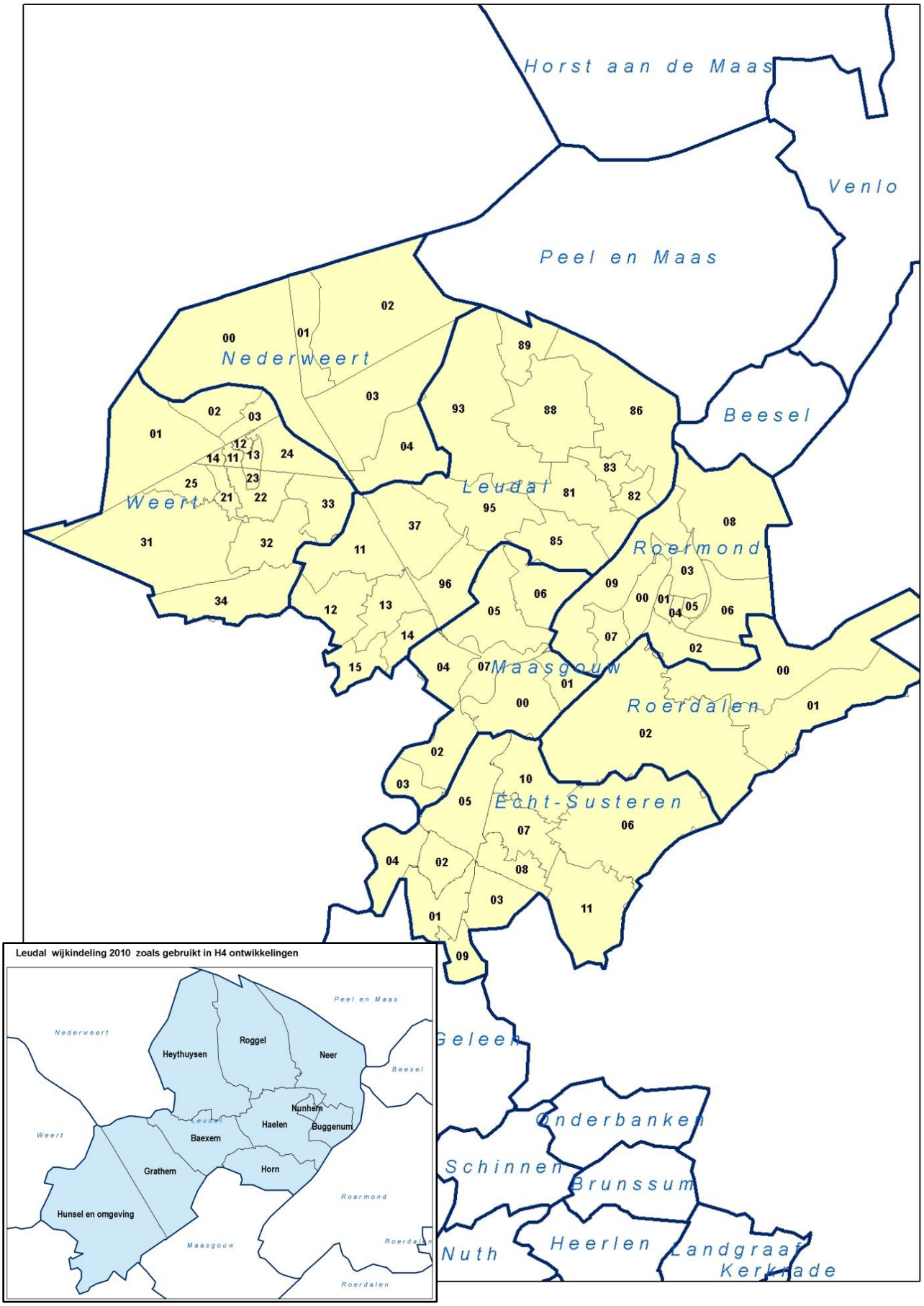
Horst aan de Maas
Venlo
Peel en Maas
Nederweert
Beesel
Weert
Leudal
Roermond
Maasgouw
Roerdalen
Echt-Susteren
Geleen
Onderbanken
Schinnen
Brunssum
Nuth
Heerlen
Landgraaf
Kerkrade
Leudal wijkindeling 2010 zoals gebruikt in H4 ontwikkelingen
Peel en Maas
Nederweert
Heythuysen
Roggel
Neer
Beesel
Nunhem
Weert
Leudal
Haelen
Buggenum
Baexem
Grathem
Horn
Roermond
Hunsel en omgeving
Maasgouw
Roerdalen

gemeente	nr	naam
Beek	0	Beek - Spaubeek
Beek	1	Beek-Zuid
Brunssum	1	West
Brunssum	2	Noord
Brunssum	3	Oost
Brunssum	4	Zuid
Brunssum	5	Centrum
Eijsden-Margraten	0	Eijsden
Eijsden-Margraten	1	Gronsveld
Eijsden-Margraten	2	Margraten
Eijsden-Margraten	3	Cadier en Keer
Eijsden-Margraten	4	Sint Geertruid
Eijsden-Margraten	5	Mheer - Noorbeek
Gulpen-Wittem	0	Gulpen
Gulpen-Wittem	1	Wijlre
Gulpen-Wittem	2	Eys
Gulpen-Wittem	3	Wittem
Gulpen-Wittem	4	Mechelen
Gulpen-Wittem	5	Epen
Gulpen-Wittem	6	Slenaken
Heerlen	10	Maria Gewanden - Terschuren
Heerlen	11	Mariarade
Heerlen	12	Hoensbroek - De Dem
Heerlen	13	Nieuw Lotbroek
Heerlen	14	De Koumen
Heerlen	20	Vrieheide - De Stack
Heerlen	21	Heerlerheide - Passart
Heerlen	22	Heksenberg
Heerlen	23	De Hei
Heerlen	24	Rennemig - Beersdal
Heerlen	30	Zeswegen - Nieuw Husken
Heerlen	31	Schandelen - Grasbroek
Heerlen	32	Meezenbroek - Schaesbergerveld
Heerlen	33	Heerlen-Centrum
Heerlen	34	Eikenderveld
Heerlen	35	Woonboulevard-Ten Essc
Heerlen	36	Welten - Benzenrade
Heerlen	37	Bekkerveld - Aarveld
Heerlen	38	Caumerveld - Douve Weien
Heerlen	39	Molenberg
Heerlen	40	Heerlerbaan-Centrum
Heerlen	41	Heerlerbaan-Schil
Heerlen	42	De Beitel
Meerssen	0	Meerssen
Meerssen	1	Ulestraten
Meerssen	2	Bunde -Geulle

gemeente	nr	naam
Maastricht	0	Binnenstad
Maastricht	1	Buitenwijk Zuid-West
Maastricht	2	Buitenwijk West
Maastricht	3	Buitenwijk Noordwest
Maastricht	4	Buitenwijk Oost
Maastricht	5	Buitenwijk Noord-Oost
Maastricht	6	Buitenwijk Zuid-Oost
Kerkrade	0	Kerkrade-West
Kerkrade	1	Kerkrade-Oost
Kerkrade	2	Kerkrade-Noord
Landgraaf	0	Schaesberg
Landgraaf	1	Nieuwenhagen
Landgraaf	2	Ubach over Worms
Nuth	0	Nuth
Nuth	1	Wijnandsrade
Nuth	2	Hulsberg
Nuth	3	Schimmert
Onderbanken	0	Onderbanken
Schinnen	0	Schinnen
Schinnen	1	Amstenrade - Oirsbeek
Simpelveld	0	Simpelveld
Simpelveld	1	Bocholtz
Sittard-Geleen	0	Sittard-West
Sittard-Geleen	1	Sittard-Zuid
Sittard-Geleen	2	Sittard-Noord
Sittard-Geleen	3	Munstergeleen
Sittard-Geleen	4	Limbricht
Sittard-Geleen	5	Geleen
Sittard-Geleen	6	Born
Sittard-Geleen	7	Obbicht - Grevenbicht
Stein	0	Stein
Stein	1	Elsloo
Stein	2	Urmond
Vaals	0	Vijlen - Lemiers
Vaals	1	Vaals
Valkenburg aan de Geul	0	Valkenburg
Valkenburg aan de Geul	1	Houthem - Sint Gerlach
Valkenburg aan de Geul	2	Schin op Geul
Valkenburg aan de Geul	3	Sibbe
Valkenburg aan de Geul	4	Berg en Terblijt
Voerendaal	0	Voerendaal
Voerendaal	1	Klimmen

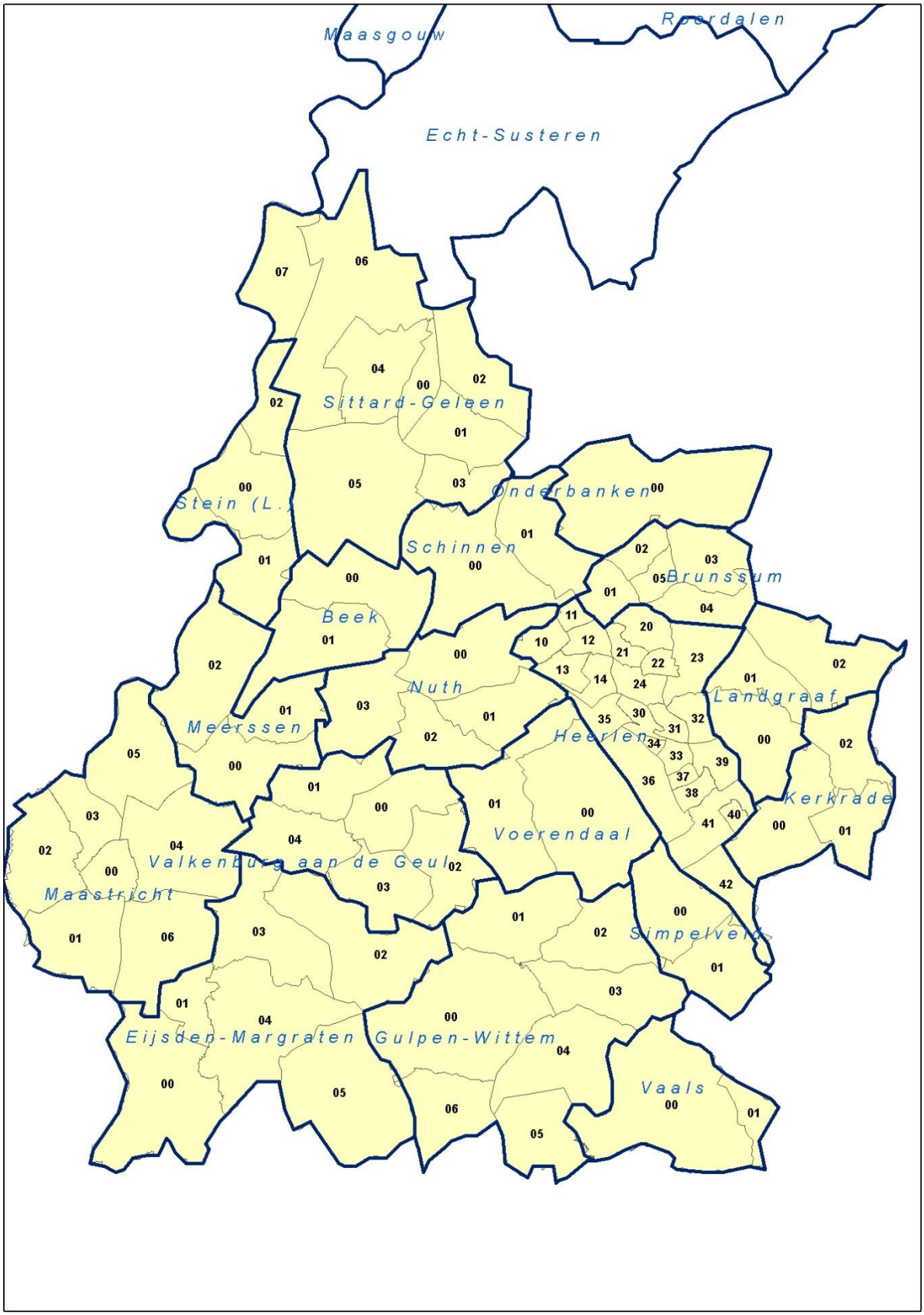
Maasgouw
Roerdalen
Echt-Susteren
Sittard-Geleen
Stein (L.)
Onderbanken
Schinnen
Brunssum
Beek
Nuth
Landgraaf
Meerssen
Heerlen
Kerkrade
Voerendaal
Valkenburg aan de Geul
Maastricht
Simpelveld
Eijsden-Margraten
Gulpen-Wittem
Vaals